

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไป
ที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ
ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด

A Comparative Study of Opinions of Ecotourists and Regular Visitors
Toward Facilities Development and Services
At Mu Koh Chang National Park, Trat Province

โดย

นางสาวอารีรัตน์ ปิ่นปัก

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้)
พ.ศ. 2548

ISBN 974-9830-69-5

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้)

ปริญญา

การบริหารทรัพยากรป่าไม้	โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา
สาขา	ภาควิชา

เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไป
ที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ
ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด

A Comparative Study of Opinions of Ecotourists and Regular Visitors
Toward Facilities Development and Services
At Mu Koh Chang National Park, Trat Province

นามผู้วิจัย นางสาวอารีรัตน์ ปิ่นปัก

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(.....รองศาสตราจารย์สันต์ เกตุปราณีต, Ph.D.)

กรรมการ

(.....ผู้ช่วยศาสตราจารย์นภวรรณ ฐานะกาญจน์, Ph.D.)

กรรมการ

(.....อาจารย์สุรพันธ์ เพชรวิภา, สค.ม.)

ประธานสาขาวิชา

(.....รองศาสตราจารย์สันต์ เกตุปราณีต, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(.....รองศาสตราจารย์วินัย อาจคงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 31 เดือน ปีกุล พ.ศ. 2548

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สันต์ เกตุปราณีต ประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์นภวรรณ ฐานะกาญจน์ กรรมการที่ปรึกษาวิชาเอก อาจารย์สุรพันธ์ เพชรภาภา กรรมการที่ปรึกษาวิชาการ ที่ได้ช่วยเหลือในการให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณ อ.อาจารย์ สวรรัฐ รัตนะ อาจารย์ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติม อันเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ขอขอบพระคุณ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง รวมทั้งเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างทุกท่านที่ให้การดูแล ช่วยเหลือ และให้ความสะดวกในทุกๆ เรื่อง ขอขอบพระคุณ คุณธรรมรงค์ ฐิตะเจริญ ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นธุระในการเดินทางไปอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างเป็นครั้งแรก ขอขอบพระคุณ คุณพรณี ดีช่วย คุณกาญจนา ไพบ่วย คุณปาพจน์ สุขاطر คุณวิลาสินี กัยวิทย์โกศล คุณสมชาย นาคชื้อตรง คุณสาธิต ตีลารักษ์ คุณชุมพล เหมหงษา และเพื่อนๆ พี่ๆ รุ่น 6 ทุกท่าน รวมทั้ง คุณสุวีรพร สุวรรณวร และคุณจงจิตร วิทย์ประเสริฐกุล เจ้าหน้าที่การเคหะแห่งชาติ ที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจ

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงสุดแต่ บิดา มารดา ที่คอยส่งเสริมให้ข้าพเจ้ามีความก้าวหน้ามาโดยตลอด พี่ชาย พี่สาวทุกๆ คน และหลานสาวของข้าพเจ้าที่ให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมในทุกๆ เรื่อง และขอขอบคุณเป็นพิเศษสำหรับ คุณธิตี พันธุ์อร่าม ที่คอยดูแล ให้ความช่วยเหลือในทุกๆ ด้านและเป็นกำลังใจอย่างดีตลอดมา

อารีรัตน์ ปิ่นปัก

มีนาคม 2548

อารีรัตน์ ปิ่นปัก 2548: การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือน
เยือนทั่วไปที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง
จังหวัดตราด ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้) สาขาวิชาการบริหาร
ทรัพยากรป่าไม้ โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา ประธานกรรมการที่ปรึกษา:
รองศาสตราจารย์สันต์ เกตุปราณีต, Ph.D. 117 หน้า
ISBN 974-9830-69-5

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือน
ทั่วไปที่เดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็น
ของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ณ
อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก
นักท่องเที่ยวจำนวน 400 คน นำข้อมูลมาทำการทดสอบสมมติฐานความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
และผู้มาเยือนทั่วไป โดยใช้สถิติ paired t-test ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์

ผลการวิจัยพบว่า จากการประเมินการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวสามารถแบ่ง
จำนวนและประเภทของนักท่องเที่ยวออกเป็น 2 ประเภท คือ ผู้มาเยือนทั่วไปร้อยละ 52.0 และนักท่องเที่ยว
เชิงนิเวศร้อยละ 48.0 โดยผู้มาเยือนทั่วไปส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 53.8 มีอายุในช่วง 20-30 ปี
ร้อยละ 47.6 สถานภาพโสดร้อยละ 64.4 การศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโทร้อยละ 57.2 อาชีพ
หลักเป็นพนักงานบริษัทเอกชนร้อยละ 31.7 รายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาทร้อยละ 33.2 ไม่มี
ประสบการณ์ในการเดินทางร้อยละ 55.8 เคยเดินทางมาแล้ว 1 ครั้งร้อยละ 48.9 ประเภทกลุ่มเดินทางเป็น
กลุ่มเพื่อนร้อยละ 51.4 มีขนาดกลุ่ม 3-4 คนร้อยละ 28.8 วัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อผ่อนคลาย
ความเครียด, เพื่อใช้เวลาพักผ่อนร่วมกับเพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัว และเพื่อมีโอกาสพบปะกับผู้คนใน
สังคมร้อยละ 69.7 รับรู้ข่าวสารมาจากเพื่อนร้อยละ 28.4 มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ใน
ระดับมากร้อยละ 61.1 และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการอยู่ใน
เกณฑ์พอใช้ร้อยละ 51.9 ส่วนนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 52.1 มีอายุ 20-30 ปี
ร้อยละ 55.2 สถานภาพโสดร้อยละ 73.4 การศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโทร้อยละ 74.0 อาชีพ
หลักเป็นพนักงานบริษัทเอกชนร้อยละ 31.3 รายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาทร้อยละ 37.5 มีประสบ
การณ์ในการเดินทางร้อยละ 64.1 เคยเดินทางมาแล้ว 1 ครั้งร้อยละ 42.3 ประเภทกลุ่มเดินทางเป็นกลุ่ม
เพื่อนร้อยละ 67.2 มีขนาดกลุ่ม 3-4 คนร้อยละ 36.5 วัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อผ่อนคลาย
ความเครียด, เพื่อใช้เวลาพักผ่อนร่วมกับเพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัว และเพื่อมีโอกาสพบปะกับผู้คนใน
สังคมร้อยละ 66.7 รับรู้ข่าวสารมาจากเพื่อนร้อยละ 27.6 มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ใน
ระดับมากร้อยละ 85.9 และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการอยู่ใน
เกณฑ์พอใช้ร้อยละ 53.6 เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่
มีขนาดกลุ่ม 1-2 คน และมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีระดับความรู้ต่ำและระดับปานกลางมี
ความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการแตกต่างกัน

สันต์ เกตุปราณีต

ลายมือชื่อนิสิต

อารีรัตน์ ปิ่นปัก

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

25 มิ.ค. 2548

Areerat Pinpak 2005: A Comparative Study of Opinions of Ecotourists and Regular Visitors Toward Facilities Development and Services At Mu Koh Chang National Park, Trat Province. Master of Science (Forest Resource Administration), Major Field: Forest Resource Administration, Interdisciplinary Graduate Program. Thesis Advisor: Associate Professor San Kaitpraneet, Ph.D. 117 pages.
ISBN 974-9830-69-5

The objectives of this study were to study background of ecotourists and regular visitors who visited to Mu Koh Chang National Park, Trat Province and to determine comparative study of opinions of ecotourists and regular visitors toward facilities development and services at Mu Koh Chang National Park, Trat Province. Data collection by using designed questionnaires to interview 400 tourists. Hypothesis testing of opinions of ecotourists and regular visitors was paired t-test at 95 percent statistical confidence level.

Results were revealed that from the tour activity evaluation of the tourists, two types of tourists could be classified namely regular visitors (52.0%) and ecotourists (48.0%). The regular visitors were mostly female (53.8%), their ages ranged from 20 to 30 years (47.6%), they were mostly single (64.4%), 57.2 percent graduation of bachelor and master degree level, their main occupation was company employee (31.7%), their monthly income ranged from 10,001 to 20,000 baht (57.2%), they had no experience in travel (55.8%), they had ever been visited for one time (48.9%), the tourist group was friend group (51.4%) with the group size of 3-4 persons (28.8%), their tour purposes were relaxation, taking a rest either with friend or with family member, and taking a chance to meet people (69.7%), received news from friends (28.4%), having knowledge of tour at high level (61.1%), and their opinions on facilities development and services were at fair level (51.9%). Regarding to ecotourists, they were mostly male (52.1%) with their ages ranged from 20 to 30 years (55.2%) and they were mostly single (73.4%). They mostly graduated bachelor and master degree level (74.0%). Their main occupation was company employee (31.3%) with monthly income ranged from 10,001 to 20,000 baht (37.5%). They had experience in tour (64.1%) and they had ever been here for one time (42.3%). Type of tour group was friend group (67.2%) with group size of 3-4 persons (36.5%), their tour purposes were relaxation, taking a rest either with friend or with family member, and taking a chance to meet people (66.7%), received news from friends (27.6%), having knowledge of tour at high level (85.9%), and their opinions on facilities development and services were at fair level (53.6%). For the hypothesis testing, it was appeared that the factors affecting opinions on facilities development and services were group size of 1-2 persons of ecotourists and regular visitors and low to moderate level of ecotourism knowledge.

Areerat Pinpak

Student's signature

San Kaitpraneet

Thesis Advisor's signature

Mar, 25, 2005

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(2)
สารบัญภาพ	(5)
คำนำ	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
นิยามศัพท์	3
การตรวจเอกสาร	5
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น	5
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	10
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ	16
อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง	25
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
สมมติฐานในการวิจัย	36
อุปกรณ์และวิธีการ	38
อุปกรณ์	38
วิธีการ	38
ผลและวิจารณ์	42
สรุปผลและข้อเสนอแนะ	97
สรุปผล	97
ข้อเสนอแนะ	98
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	100
ภาคผนวก	104
ภาคผนวก ก	105
ภาคผนวก ข	107

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สถิตินักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างระหว่างปีงบประมาณ 2536-2545	30
2	จำนวนและร้อยละประเภทนักท่องเที่ยว	47
3	จำนวนและร้อยละข้อคำถามการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว	45
4	จำนวนและร้อยละลักษณะพื้นฐานของผู้มาเยือนทั่วไปและนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	50
5	จำนวนและร้อยละลักษณะและรูปแบบการเดินทาง	53
6	จำนวนและร้อยละข้อคำถามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	59
7	จำนวนและร้อยละความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	63
8	จำนวนและร้อยละสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ	65
9	ความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ	69
10	จำนวนและร้อยละความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ	69
11	การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้มาเยือนทั่วไป จำแนกตามเพศ	71
12	การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้มาเยือนทั่วไป จำแนกตามอายุ	72
13	การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้มาเยือนทั่วไป จำแนกตามสถานภาพการสมรส	74
14	การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้มาเยือนทั่วไป จำแนกตามระดับการศึกษา	76
15	การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้มาเยือนทั่วไป จำแนกตามอาชีพ	78

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้มาเยือนทั่วไป จำแนกตามรายได้	80
17	การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้มาเยือนทั่วไป จำแนกตามประสบการณ์ในการเดินทาง	81
18	การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้มาเยือนทั่วไป จำแนกตามประเภทกลุ่มเดินทาง	83
19	การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้มาเยือนทั่วไป จำแนกตามขนาดกลุ่ม	85
20	การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้มาเยือนทั่วไป จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการมาเยือน	87
21	การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้มาเยือนทั่วไป จำแนกตามการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	89
22	การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้มาเยือนทั่วไป จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	91
23	การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้มาเยือนทั่วไป	92
24	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ ลักษณะพื้นฐาน ลักษณะและรูปแบบการเดินทาง ความรู้เกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไป	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
ก1	ค่าคะแนนเฉลี่ยและร้อยละของการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว	106

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	12

การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไป
ที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ
ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด

A Comparative Study of Opinions of Ecotourists and Regular Visitors
Toward Facilities Development and Services
At Mu Koh Chang National Park, Trat Province

คำนำ

การที่รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวขึ้นในประเทศไทยทำให้ประชาชนมีกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งการท่องเที่ยวทางธรรมชาตินั้นเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมอย่างสูงในขณะนี้ ประกอบกับกระแสการตื่นตัวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยให้แหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ มีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามและยังคงความเป็นธรรมชาติที่สมบูรณ์ เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด รักษาขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่นไว้ รวมทั้งประชาชนท้องถิ่นควรได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรมด้วย จึงทำให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้น

อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม พื้นที่ส่วนใหญ่ปกคลุมด้วยป่าดิบชื้นที่มีสภาพค่อนข้างสมบูรณ์ มียอดเขาสูง อ่าว หาดทราย และน้ำทะเลที่ใสสะอาด มีปะการัง และสัตว์น้ำที่สวยงามนานาชนิด ซึ่งยังคงมีความเป็นธรรมชาติที่สมบูรณ์ที่นับวันจะหายากขึ้น พื้นที่บริเวณนี้จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นและอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครมากนัก ซึ่งการที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวเช่นนี้ จึงทำให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ ขึ้นจำนวนมาก เพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่กำลังเป็นที่นิยมเพิ่มมากขึ้น ในด้านของการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการนั้นเป็นการพัฒนาที่มีความเจริญขึ้นมากบนเกาะช้าง และการที่เกาะช้างเป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่ค่อนข้างบอบบางง่ายต่อการถูกทำลาย ในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการต่างๆ อาจส่งผลกระทบต่อให้เกิดการสูญเสียความเป็นธรรมชาติที่โดดเด่นและสวยงาม อาจก่อให้เกิดการสูญเสียหรือเกิดผลกระทบต่อความเป็นเอกลักษณ์ วัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมของท้องถิ่น หรืออาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ตามมา ด้วยเหตุนี้ เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นไปอย่างยั่งยืน คณะรัฐมนตรีจึงได้มีเป้าหมายกำหนดให้มีการพัฒนาอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะ

ข้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้น โดยคณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2544 อนุมัติวงเงินรวม 498.49 ล้านบาท เพื่อพัฒนาเกาะช้างให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการเร่งด่วน (บริษัท เอเชีย เอ็นจิเนียริง คอนซัลแต้นส์ จำกัด และคณะ, 2545)

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะพื้นฐานของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไป และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่คณะรัฐมนตรีได้กำหนดเป้าหมายไว้ รวมทั้งสามารถเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้วางแผนการพัฒนาหรือปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการที่มีขึ้นในอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด เพื่อให้เป็นไปตามแผนการพัฒนาอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สมบูรณ์ รวมทั้งเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไป ที่เดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไป ที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด

นิยามศัพท์

“อุทยานแห่งชาติ” หมายถึง หมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด

“ความคิดเห็น” หมายถึง ความรู้สึกที่ดีมาก ดี พอใช้ ไม่ดี และไม่ใช่มาก ของนักท่องเที่ยวที่แสดงออกมาเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด

“สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ” หมายถึง บริเวณพื้นที่ สิ่งปลูกสร้างต่างๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อรองรับกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งการให้การดูแลในด้านต่างๆ ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด

“ประเภทนักท่องเที่ยว” หมายถึง นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไป ที่เดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด

“นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” หมายถึง ผู้ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยของการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวสูงกว่าค่ามัธยฐาน

“ผู้มาเยือนทั่วไป” หมายถึง ผู้ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยของการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวต่ำสุดจนถึงค่ามัธยฐาน

“เพศ” หมายถึง ความเป็นชายหรือหญิงของนักท่องเที่ยว

“อายุ” หมายถึง จำนวนปีเกิดของนักท่องเที่ยว

“สถานภาพการสมรส” หมายถึง สถานภาพจริงตามกฎหมายของนักท่องเที่ยว

“ระดับการศึกษา” หมายถึง วุฒิการศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน หรือได้รับจากสถาบันการศึกษาชั้นสูงสุดของนักท่องเที่ยว

“อาชีพ” หมายถึง กิจกรรมหลักที่สร้างรายได้ของนักท่องเที่ยวที่ประกอบในปัจจุบัน

“รายได้” หมายถึง จำนวนเงินที่ได้รับจริงจากการประกอบอาชีพหลักโดยไม่ได้หักค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนของนักท่องเที่ยว

“ประสบการณ์ในการท่องเที่ยว” หมายถึง จำนวนครั้งของนักท่องเที่ยวที่เคยมาเยือนอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด

“ประเภทกลุ่มเดินทาง” หมายถึง ชนิดของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ร่วมเดินทางมาอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด ด้วยกัน

“ขนาดกลุ่ม” หมายถึง จำนวนสมาชิกของนักท่องเที่ยวภายในกลุ่มเดียวกันที่เดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด

“วัตถุประสงค์ในการมาเยือน” หมายถึง เป้าหมายในการเดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด

“การรับรู้ข่าวสาร” หมายถึง การได้รับข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราดของนักท่องเที่ยว

“ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” หมายถึง ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การตรวจเอกสาร

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ
4. อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

1. ความหมายเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความคิดเห็น มีผู้ให้ความหมายหลายท่าน ดังนี้

ศิริโสภาคย์ (ม.ป.ป.) อธิบายว่า การคิด คือ กระบวนการเกิดสัญลักษณ์ในสมอง โดยที่บุคคลเข้าใจเหตุการณ์หนึ่งๆ หรือสิ่งหนึ่งๆ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งของต่างๆ และเหตุการณ์ต่างๆ โดยไม่จำเป็นต้องมองเห็นสิ่งนั้นๆ หรือเหตุการณ์นั้นๆ ซึ่งการคิดมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ มีความซับซ้อน ไม่มีขอบเขตจำกัด เป็นกระบวนการแก้ปัญหา หรือพยายามหาเหตุผลของมนุษย์เพื่อแก้ไขปัญหาที่ประสบประจำวัน

โสภา (2523) อธิบายว่า ความคิดเห็น เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งๆ ที่ไม่ลึกซึ้ง บางอย่างเป็นเพียงความคาดหวัง บางอย่างเป็นเพียงการคาดคะเน ไม่ได้เป็นเพียงความชอบเท่านั้น แต่สามารถแสดงออกในคำพูดได้ สุชา (2524) อธิบายว่า ความคิดเห็นเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ แต่ไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ

อัญชลี (2530) อธิบายว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกซึ่งวิจารณ์ญาณที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ความคิดเห็นมีลักษณะที่แคบกว่าเจตคติ ซึ่งเจตคติเป็นสิ่งที่แสดงสภาพความรู้สึกทั่วๆ ไปเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ แต่ความคิดเห็นจะอธิบายเหตุผลเฉพาะ

กัญยา (2532) สรุปว่า การคิด คือ กระบวนการของกิจกรรมทางสมองที่ก่อให้เกิดแนวสำหรับพฤติกรรมภายในและภายนอกสำหรับปฏิบัติการชีวิต นพมาศ (2534) สรุปว่า ความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งที่มีมนุษย์ได้แสดงออกมาโดยการพูด หรือการเขียน และคนส่วนใหญ่ถือว่าการแสดงความคิดเห็นเป็นการสร้างภาพในใจของบุคคลที่เกี่ยวกับสิ่งใด เหตุการณ์ใดก็ได้ โดยสิ่งนั้น เหตุการณ์นั้นมีได้ปรากฏจริงในขณะนั้น ทั้งนี้โดยเป็นการทำงานของสมอง

ศรีสุรางค์ และคณะ (2542) ให้ความหมายของความคิดว่า เป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของมนุษย์ และมีรูปแบบที่ซับซ้อน เป็นผลมาจากกระบวนการทางสมองจะเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ในอดีต

โดยสรุป ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกส่วนตัวของแต่ละบุคคลที่แสดงออกมาให้บุคคลได้รับรู้

สงวน และคณะ (2522) ได้อธิบายความสำคัญของความคิดเห็น ดังนี้

ความคิดเห็นเกิดจากการแปลข้อเท็จจริงหรือสิ่งที่ได้พบมา แต่ลักษณะการแปลข้อเท็จจริงนั้นๆ ย่อมเป็นไปตามเจตคติของบุคคล และเมื่อคนนั้นถูกถามว่าทำไมจึงมีความคิดอย่างนั้น เขาจะพยายามให้เหตุผลที่เขาคิด

การศึกษาความคิดเห็นจึงเป็นการศึกษาด้านจิตวิทยาที่อยู่ภายในบุคคล ที่แสดงออกมาโดยการพูด การเขียน ซึ่งมนุษย์นั้นจะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคหรือไม่เป็นในการกระทำกิจกรรม โดยคิดหาเหตุผลว่าควรจะทำอย่างไรในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม การสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มบุคคลเพื่อที่จะใช้เป็นข้อมูลให้เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการกำหนดนโยบาย หรือปรับปรุงแก้ไขในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเป้าหมาย

2. หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับความคิดเห็น

คีริโสภาคย์ (ม.ป.ป.) อธิบายประเภทของการคิดได้ดังนี้

1. การคิดประเภทสัมพันธ์ เป็นการคิดที่ไม่มีจุดหมายและเกิดขึ้นเนื่องจากมีสิ่งกระตุ้นให้เกิดสัญลักษณ์ในสมองแทนวัตถุหรือเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งแบ่งเป็นการคิดชนิดต่างๆ ได้ดังนี้ คือ การสร้างวิมานในอากาศ การฝัน การคิดเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว การคิดที่เป็นอิสระ และการคิดที่ถูกควบคุม

2. การคิดโดยตรงที่ใช้ในการแก้ปัญหา เป็นความคิดหาเหตุผลและมีจุดหมาย ซึ่งแบ่งได้เป็น การคิดเชิงวิจารณ์ และความคิดสร้างสรรค์

คีริสุรางค์ และคณะ (2542) ได้อธิบายประเภทของการคิด แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. การคิดโดยไม่มีจุดหมาย เป็นความคิดแบบเชื่อมโยง เป็นการคิดที่ไม่มีจุดหมาย เป็นอิสระจากการถูกกำหนดด้วยเงื่อนไขภายนอก ซึ่งได้แก่ การคิดเชื่อมโยงเสรี การคิดเชื่อมโยงควบคุม การฝันเพื่อง (เป็นการฝันกลางวัน) และการฝัน (เป็นการฝันกลางคืน)

2. การคิดอย่างมีจุดหมาย เป็นการคิดที่เกิดขึ้นเมื่อเราต้องการคำตอบหรือวิถีทางที่สมเหตุสมผลในการแก้ปัญหา การคิดชนิดนี้มีเป้าหมายที่ชัดเจน การคิดชนิดนี้ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ และการคิดสร้างสรรค์

คีริโสภาคย์ (ม.ป.ป.) อธิบายขั้นตอนของกระบวนการคิด ดังนี้

1. เกิดภาพพจน์เกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ ฯลฯ
2. ประารภหรือตั้งคำถามแก่ตนเอง ตลอดจนมีการเคลื่อนไหวอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง
3. มีการใช้คำพูด เครื่องหมายและสัญลักษณ์
4. มีความคิดรวบยอดเกิดขึ้น

ศรีสุรางค์ และคณะ (2542) ได้อธิบายขั้นตอนของกระบวนการคิด ดังนี้

1. การเตรียมตัวแก้ปัญหา เป็นขั้นที่ผู้แก้ปัญหาทำความเข้าใจกับลักษณะของปัญหา รวบรวมข้อมูล ประสบการณ์ในอดีต เพื่อเชื่อมโยงกับปัญหา เป็นการระบุปัญหาให้แจ่มชัด
2. การฟุ้งตัวของความคิด เป็นขั้นที่ผู้แก้ปัญหาหยุดพักความคิดไว้ โดยที่กระบวนการคิดอาจจะดำเนินต่อไป ซึ่งผู้คิดอาจไม่รู้ตัว ระยะฟุ้งตัวของความคิดจะกินเวลาเท่าใดก็ได้แล้วแต่ลักษณะของปัญหาและผู้แก้ปัญหา
3. การพบทางออกของปัญหา เป็นขั้นที่ผู้แก้ปัญหาค้นพบวิธีแก้ปัญหา อาจเป็นความคิดที่ผุดขึ้นมาทันทีทันใด ที่เรียกว่าเป็น การรู้แจ้ง

ศิริโสภาคย์ (ม.ป.ป.) ได้อธิบายถึงเครื่องมือที่สำคัญในการคิด ดังนี้

1. ภาพพจน์ในการคิด เป็นสิ่งที่เกิดแทนวัตถุต่างๆ หรือเป็นการรวบรวมประสบการณ์ของผู้คิด ภาพพจน์อาจเกิดขึ้นได้ทั้งด้านสายตาและทางโสต
2. ภาษา เป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการคิดและการแก้ปัญหา ภาษาเป็นสื่อทางความคิดของมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความเข้าใจ และการคิดยังเป็นพฤติกรรมซึ่งต้องอาศัยสัญลักษณ์เป็นสื่อกลางถ่ายทอดความคิดไปมาระหว่างกัน ภาษาเป็นสิ่งหนึ่งซึ่งจะช่วยถ่ายทอดความคิดของมนุษย์
3. สัญลักษณ์ คือสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องหมายหรือตัวแทนวัตถุ เหตุการณ์ และการกระทำต่างๆ

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

Foster (1952) สรุปเกี่ยวกับความคิดเห็นว่ามีมูลเหตุ 2 ประการ คือ

1. ประสบการณ์จากการได้ยิน ได้ฟัง ได้อ่าน หรือได้เห็นของบุคคล
2. ระบบค่านิยมและการตัดสินค่านิยม เนื่องจากแต่ละกลุ่มมีค่านิยมแตกต่างกัน ซึ่งเกิดความคิดเห็นแตกต่างกัน

Oskamp (1977) สรุปถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดความคิดเห็นไว้ ดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมหรือสรีระ เกี่ยวกับอวัยวะต่างๆ ของบุคคลที่ใช้รับรู้หรือความผิดปกติของอวัยวะความบกพร่องของอวัยวะ ซึ่งมีผลต่อความคิดเห็นดีหรือไม่ดีของบุคคลภายนอก
2. ประสบการณ์ตรงของบุคคล คือ บุคคลได้พบเห็นหรือประสบเหตุการณ์ของตนเอง จะก่อให้เกิดความพึงใจ และเกิดความคิดเห็นต่อประสบการณ์ที่ได้พบแตกต่างกัน
3. อิทธิพลของผู้ปกครอง ผู้ปกครองเมื่อได้อยู่ใกล้ชิดกับเด็ก เด็กจะเกิดการเรียนรู้และได้รับข้อมูลและประสบการณ์จากผู้ใหญ่ ทำให้เกิดอิทธิพลต่อพฤติกรรมและความคิดเห็นของเด็ก
4. ความคิดเห็นของกลุ่ม เมื่อบุคคลโตขึ้นย่อมจะมีกลุ่มหรือสังคม ดังนั้นความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อน กลุ่มอ้างอิง หรือการอบรมสั่งสอนจากโรงเรียน หรือหน่วยงานที่มีความคิดเห็นเหมือนหรือต่างกันย่อมมีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลด้วย
5. สื่อมวลชน ได้แก่ สิ่งต่างๆ ซึ่งได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความคิดเห็นของบุคคล

4. การวัดความคิดเห็น

การวัด หมายถึง ชุดของกระบวนการหรือวิธีการที่กำหนดตัวเลขให้กับลักษณะของคน สิ่งของ ปรากฏการณ์ เหตุการณ์ ตามความมากน้อยของสิ่งเหล่านั้นอย่างมีกฎเกณฑ์ (อุทุมพร, 2537)

การวัดความคิดเห็น โดยทั่วๆ ไปจะต้องมีสิ่งประกอบ 3 อย่าง คือ บุคคลที่จะถูกวัด สิ่งเร้า และมีการตอบสนอง ซึ่งจะออกมาในระดับสูงต่ำมากน้อย

วิธีการวัดความคิดเห็นนั้น โดยมากจะเน้นการใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์โดยให้ผู้ตอบคำถามเลือกตอบตามแบบสอบถามที่กำหนด การใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นจะต้องระบุให้ผู้ตอบตอบว่า เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย กับข้อความที่กำหนดให้ โดยการแบ่งน้ำหนักความคิดเห็นเป็น 3 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ส่วนการให้คะแนนจะขึ้นอยู่กับใจความว่าเป็นปฏิฐาน หรือปฏิเสธ (วิเชียร, 2524)

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1. ความหมาย

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544)

Ceballos – Lascurain (1988) ให้ความหมาย Ecotourism ว่าเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น

Boo (1991) ให้คำนิยามของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า เป็นการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ อันเนื่องมาจากการมีรายได้สำหรับการดูแลรักษาพื้นที่ การสร้างงานให้ชุมชนหรือท้องถิ่นและการสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม

The Ecotourism Society (1991) ซึ่งเป็นองค์กรภาคเอกชนที่มีบทบาทโดยตรงเกี่ยวกับการศึกษาวางแผนและเผยแพร่ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า เป็นการเดินทางไปยังถิ่นแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ธรรมชาติด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศ และในขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนท้องถิ่น

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่น ไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2. องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

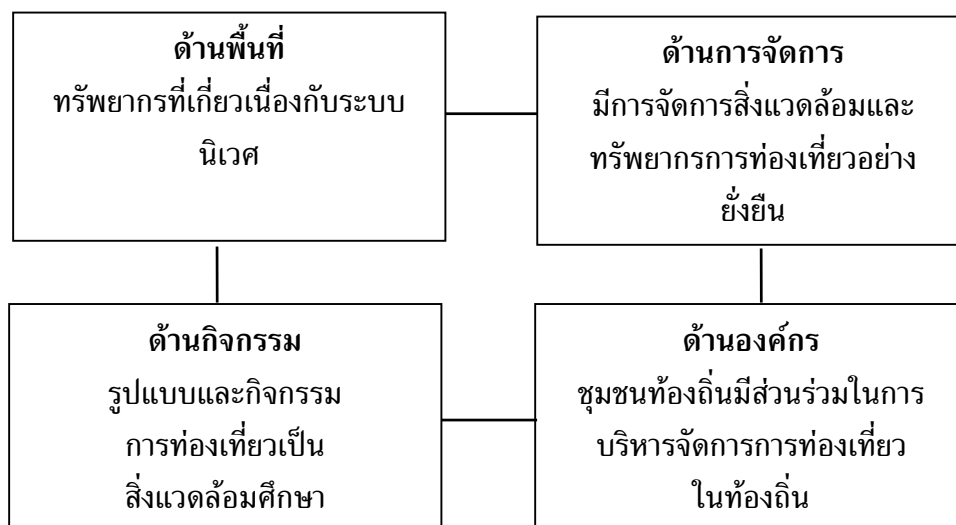
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544) ได้อธิบาย องค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ 4 ประการ คือ

2.1 องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่นั้น ๆ ดังนั้น องค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ

2.2 องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

2.3 องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา

2.4 องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติตามแผน ได้รับประโยชน์ ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิตและการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วยและในที่สุดแล้วท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ ท้องถิ่นในที่นี่เริ่มต้นจากระดับรากหญ้าจนถึงการปกครองส่วนท้องถิ่น และอาจรวมไปถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน

ภาพที่ 1 องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544)

ลักษณะเฉพาะประการหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การมุ่งเน้นในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เพื่อประสานการท่องเที่ยวกับความพอใจในการเรียนรู้และสัมผัสกับระบบนิเวศ มีความแตกต่างอย่างชัดเจนกับความสนใจประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และการพัฒนาอารยธรรมของมนุษย์ในการเอาชนะธรรมชาติ (ที่รวมเอาลักษณะวัฒนธรรมที่มีวิถีชีวิตแบบธรรมชาติ หรือเป็นส่วนหนึ่งในระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ไว้) ลักษณะเฉพาะนี้จึงทำให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ใช้การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แม้ว่าจะมีความคาบเกี่ยวกันในพื้นที่ก็ตาม ในทำนองเดียวกันการท่องเที่ยวธรรมชาติจึงไม่ใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งหมด ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการจัดการการท่องเที่ยวด้วย ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ จึงมีบางส่วนจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้หรือแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งๆ อาจมีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวแบบอื่นๆ ได้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544)

จากลักษณะดังกล่าว จึงมีสิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจเพิ่มเติม ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่แตกต่างจากการท่องเที่ยวแบบปกติหรือแบบประเพณีนิยมซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก และเน้นการส่งเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ

2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่ใช่สิ่งตรงข้ามกับการท่องเที่ยวแบบคณะใหญ่ (Mass tourism) เพราะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ได้ถูกจำกัดที่ขนาดของการท่องเที่ยว แต่จำกัดที่รูปแบบกิจกรรมและขนาดที่เหมาะสมกับพื้นที่ นักท่องเที่ยวกลุ่มเล็กๆ สามารถทำลายสิ่งแวดล้อมได้เช่นเดียวกันหรือมากกว่านักท่องเที่ยวคณะใหญ่ หากปราศจากการจัดการที่ดี การจัดการกับการท่องเที่ยวคณะใหญ่ในทิศทางและภายใต้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจัดเป็น Mass ecotourism

3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่จำเป็นต้องเป็นการจัดการที่ง่าย ๆ ราคาถูก มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยากลำบาก มีรายได้จากการท่องเที่ยวที่น้อย เพียงแต่มีการจัดการที่ดี มีการรักษาสี-สิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ มีการประสานความเข้าใจกับนักท่องเที่ยว และให้ประโยชน์ที่เหมาะสมตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยวแล้ว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอาจตอบสนองนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่ม ทุกระดับ และมีรายได้สูงได้เช่นกัน

4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงให้ความสำคัญในการให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึกมากกว่าการให้ความพึงพอใจอย่างไม่มีขอบเขตของนักท่องเที่ยว ดังนั้น จึงเป็นการท่องเที่ยวที่ต้องมีการประสานความเข้าใจกันอย่างเหมาะสมตลอดกระบวนการ

จากการศึกษากำหนดความหมายและนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแล้ว ทำให้ทราบว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่หมายถึง รูปแบบของการท่องเที่ยวเพื่อรักษาสี-สิ่งแวดล้อม เป็นการจัดการการท่องเที่ยวที่รักษาคุณภาพทั้งการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสุนทรียภาพ โดยใช้ทรัพยากรอันทรงคุณค่าอย่างชาญฉลาด สามารถรักษาเอกลักษณ์ความเป็นธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้นานที่สุด เกิดผลกระทบน้อยที่สุด และใช้ประโยชน์ได้ตลอดกาลยาวนานที่สุด (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544)

3. ลักษณะเฉพาะตัวของทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และคณะวนศาสตร์ (2546) ได้อธิบายลักษณะเฉพาะตัวของทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ดังนี้

3.1 เน้นคุณค่าความเป็นธรรมชาติ และวัฒนธรรมท้องถิ่นในแหล่งธรรมชาติ

3.2 ไม่นับทรัพยากรท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกสบายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3.3 หากเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานสำหรับนักท่องเที่ยวต้องกลมกลืนกับธรรมชาติและสถาปัตยกรรมท้องถิ่น และต้องอนุรักษ์พลังงานหรือทรัพยากรธรรมชาติ

3.4 เป็นวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้และสื่อความหมายธรรมชาติ โดยเฉพาะเกี่ยวกับระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ และความโดดเด่นทางกายภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญ เช่นเดียวกับกับความสวยงามของภูมิทัศน์และทรัพยากรท่องเที่ยวอื่น ๆ

3.5 ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศมักมีความอ่อนไหวและเปราะบางสูง ดังนั้น จึงอาจเสื่อมโทรมและถูกทำลายได้ง่าย ซึ่งไม่สามารถดำเนินการป้องกันผลกระทบโดยการตัดแปลงทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว เพราะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะเน้นการรักษาสภาพแวดล้อมธรรมชาติเดิมไว้ ดังนั้น การใช้ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงจำเป็นต้องมีความตระหนักและใช้ความระมัดระวังอย่างสูง

3.6 ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศมักมีการเข้าถึงลำบาก ในประเทศไทยส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อนุรักษ์

3.7 ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อาจเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวเดียวกันกับทรัพยากรท่องเที่ยวธรรมชาติทั่วไป แต่พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับนักท่องเที่ยวธรรมชาติทั่วไปมีความแตกต่างกัน ดังนั้น จึงมีโอกาสที่จะเกิดความขัดแย้งระหว่างกิจกรรมและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวทั้งสองกลุ่มนี้ และอาจก่อให้เกิดประสบการณ์ในการท่องเที่ยวที่ไม่พึงใจตามมา

4. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และคณะวนศาสตร์ (2546) อธิบายถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศซึ่ง ได้แก่

5.1 กิจกรรมการเดินป่า

5.2 กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ

- 5.3 กิจกรรมถ่ายรูปธรรมชาติ บันทึกเทปวีดีโอ เทปเสียงธรรมชาติ
- 5.4 กิจกรรมส่อง/ดูนก
- 5.5 กิจกรรมศึกษา/เที่ยวถ้ำ
- 5.6 กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์
- 5.7 กิจกรรมล่องเรือศึกษาธรรมชาติ
- 5.8 กิจกรรมพายเรือแคนู/เรือคายัค/เรือใบ/เรือใบ
- 5.9 กิจกรรมดำน้ำชมปะการังน้ำตื้น
- 5.10 กิจกรรมดำน้ำลึก
- 5.11 กิจกรรมชมทิวทัศน์ธรรมชาติในบรรยากาศที่สงบ
- 5.12 กิจกรรมขี่จักรยานตามเส้นทางธรรมชาติ
- 5.13 กิจกรรมปีน/ไต่เขา
- 5.14 กิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์
- 5.15 กิจกรรมเครื่องร้อนขนาดเล็ก
- 5.16 กิจกรรมล่องแพยาง/แพไม้ไผ่
- 5.17 กิจกรรมพักผ่อนรับประทานอาหาร
- 5.18 กิจกรรมเที่ยวน้ำตก
- 5.19 กิจกรรมวินด์เซิร์ฟ

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ

1. ความหมาย

คณะวนศาสตร์ (2530) ได้สรุปว่า อุทยานแห่งชาติในประเทศไทยเป็นพื้นที่ที่ได้รับการประกาศให้เป็นแหล่งสงวนและคุ้มครองสภาวะแวดล้อมตามธรรมชาติ ทั้งนี้เพื่อการใช้ประโยชน์ด้านการค้นคว้าวิจัย นันทนาการ และการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ

สหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ หรือ International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN, 1984) ได้กำหนดความหมายของอุทยานแห่งชาติว่า เป็นพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งประกอบด้วยระบบนิเวศสำคัญที่เป็นตัวแทนของภูมิภาค ลักษณะเด่นตามธรรมชาติหรือทิวทัศน์งดงาม เป็นแหล่งของพืชพรรณและสัตว์ป่าธรณีสัณฐาน และเป็นถิ่นที่อาศัยที่มีคุณค่าด้านวิทยาศาสตร์ การศึกษา และนันทนาการโดยไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม (ดร.รชนี และสุรเชษฐ์, ม.ป.ป.)

นิวัตติ (2542) ได้ให้ความหมาย อุทยานแห่งชาติ (national park) หมายถึง พื้นที่ของรัฐซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเด่นเฉพาะตัว (unique) เป็นพื้นที่ธรรมชาติดั้งเดิมไม่เคยถูกรบกวนจากมนุษย์ อยู่ห่างไกลจากชุมชน ประกอบไปด้วยป่าไม้ ภูเขาสลับซับซ้อน มีความงามวิจิตรพิศดารตามธรรมชาติ มีเนื้อที่กว้างใหญ่นับร้อยตารางกิโลเมตร เพื่อประโยชน์ในการรักษาสภาพความสมดุลตามธรรมชาติ ใช้เป็นที่ศึกษาหาความรู้ทางธรรมชาติวิทยา และเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนเป็นส่วนรวม

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ได้ให้ความหมาย อุทยานแห่งชาติ หมายถึง ที่ดิน ซึ่งรวมทั้งพื้นที่ดินทั่วไป ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และชายฝั่งที่ได้รับการกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ลักษณะที่ดินดังกล่าวเป็นที่ที่มีสภาพธรรมชาติที่น่าสนใจ และมีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายของบุคคลใดซึ่งมิใช่ทบวงการเมือง ทั้งนี้ การกำหนดดังกล่าวก็เพื่อให้คงอยู่ในสภาพเดิม เพื่อสงวนไว้ให้เป็นประโยชน์แก่การศึกษาและความรื่นรมย์ของประชาชนสืบไป (ราชกิจจานุเบกษา, 2504)

สรุปได้ว่า อุทยานแห่งชาติ หมายถึง พื้นที่ที่ยังคงสภาพธรรมชาติที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีคุณค่าทางธรรมชาติ เป็นพื้นที่ที่สงวนไว้ สามารถใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าวิจัย นันทนาการ และความรื่นรมย์ของประชาชน

2. ประวัติความเป็นมาของอุทยานแห่งชาติ

ความริเริ่มในการก่อตั้งอุทยานแห่งชาติในประเทศไทยเริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2486 โดยกรมป่าไม้ได้ดำเนินการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติภูกระดึงที่ป่าภูกระดึง จังหวัดเลย ขึ้นเป็นแห่งแรก แต่เนื่องจากขาดแคลนงบประมาณและเจ้าหน้าที่ จึงได้ดำเนินการไปได้เพียงเล็กน้อย

ต่อมาในปี พ.ศ. 2502 ฯพณฯ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ อดีตนายกรัฐมนตรี ได้ไปตรวจราชการทางภาคเหนือ และได้เกิดความสนใจในการคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะทรัพยากรป่าไม้เป็นอันมาก จึงได้นำความคิดดังกล่าวเสนอในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี มีมติให้กระทรวงเกษตรและกระทรวงมหาดไทยร่วมกันดำเนินการตามความเห็นของคณะที่ปรึกษากฎหมายเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติต่อไป

ในปี พ.ศ. 2504 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ซึ่งถือเป็นแม่บทในการดำเนินการเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติของประเทศไทย โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้คือ เพื่อคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เช่น พันธุ์ไม้ และของป่า สัตว์ป่า ตลอดจนทิวทัศน์ป่าและภูเขาให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม มิให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไป เพื่ออำนวยประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่รัฐและประชาชนสืบไป

ในปี พ.ศ. 2505 ได้มีพระราชกฤษฎีกาออกตามความในพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ประกาศป่าเขาใหญ่ในท้องที่จังหวัดนครราชสีมา ปราจีนบุรี นครนายก และสระบุรี เป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2505 ครอบคลุมพื้นที่ธรรมชาติที่กว้างใหญ่ถึง 1,355,397 ไร่ และได้มีพระราชกฤษฎีกาเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2505 ประกาศป่าภูกระดึงในท้องที่จังหวัดเลย พื้นที่ 217,576 ไร่ เป็นอุทยานแห่งชาติแห่งที่ 2 ของประเทศไทย (ช่อ และพิชา, ม.ป.ป.)

3. บทบาทและความสำคัญของอุทยานแห่งชาติ

ดร.รชนี และสุรเชษฐ์ (ม.ป.ป.) ได้อธิบายบทบาทและความสำคัญของอุทยานแห่งชาติ ซึ่งสามารถนำประโยชน์มาสู่ชุมชนในภูมิภาคอย่างน้อย 14 ประการ ดังนี้

3.1 อุทยานแห่งชาติช่วยสร้างความมั่นคงด้านอุทกวิทยา

3.2 อุทยานแห่งชาติช่วยคุ้มครองรักษาดิน

- 3.3 อุทยานแห่งชาติช่วยควบคุมสภาพภูมิอากาศ
- 3.4 อุทยานแห่งชาติช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติชนิดที่ทดแทนได้
- 3.5 อุทยานแห่งชาติเป็นแหล่งคุ้มครองรักษาทรัพยากรพันธุกรรม
- 3.6 อุทยานแห่งชาติเป็นแหล่งอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
- 3.7 อุทยานแห่งชาติเป็นแหล่งสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว
- 3.8 อุทยานแห่งชาติเป็นแหล่งอำนวยความสะดวกด้านนันทนาการ
- 3.9 อุทยานแห่งชาติเป็นแหล่งการจ้างงาน
- 3.10 อุทยานแห่งชาติเป็นแหล่งค้นคว้าวิจัยและติดตามผล
- 3.11 อุทยานแห่งชาติเป็นแหล่งให้ความรู้และการศึกษา
- 3.12 อุทยานแห่งชาติสามารถช่วยรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- 3.13 อุทยานแห่งชาติช่วยรักษาความสมดุลของสิ่งแวดล้อม
- 3.14 อุทยานแห่งชาติเป็นแหล่งสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ประชากรในภูมิภาค

4. มาตรการหรือวิธีการในการจัดการและอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติ

ดร.ชนี และสุรเชษฐ์ (ม.ป.ป.) ได้อธิบายมาตรการหรือวิธีการในการจัดการและอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติ มีดังนี้

- 4.1 การวางแผนจัดการและอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติ มีสาระสำคัญดังนี้

4.1.1 การดูแลรักษาทรัพยากร ครอบคลุมถึงการป้องกันและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากผู้ใช้ประโยชน์ และจากพฤติกรรมทำลายของนักันทนาการในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น

4.1.2 นันทนาการและสื่อความหมาย ครอบคลุมถึงการจัดการด้านนันทนาการและโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติในพื้นที่ ซึ่งจะต้องระบุถึงแหล่งท่องเที่ยวและวิธีการในการบำรุงรักษาพื้นที่ไม่ให้เสื่อมโทรม ตลอดจนควบคุมไม่ให้เกิดการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อนิเวศป่าไม้และสัตว์ป่า ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องระบุตัวโปรแกรมสื่อความหมายที่ควรจะทำและให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้ได้รับความรู้ความเข้าใจและความเพลิดเพลิน ทั้งยังเป็นการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์อีกด้วย

4.1.3 การบำรุงรักษาและฟื้นฟูทรัพยากร เมื่อมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาใช้ประโยชน์อุทยานแห่งชาติ ผลที่ตามมาคือการชำรุดทรุดโทรมของทรัพยากรต่างๆ ที่สร้างขึ้น ควรคำนึงถึงบุคลากรและงบประมาณที่เหมาะสมในการบำรุงรักษาและฟื้นฟูทรัพยากร นอกจากนี้จะต้องระบุถึงผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ของนักันทนาการ และแนวทางในการบำรุงรักษาหรือฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพเดิมด้วย

4.1.4 การอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติและการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมชุมชนท้องถิ่น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในท้องถิ่นประชาชนท้องถิ่น โดยควรคำนึงถึงว่าทำอย่างไรจึงจะได้รับความร่วมมือจากประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งวิธีการดำเนินการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติให้เอื้ออำนวยประโยชน์และพัฒนาเศรษฐกิจ ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านท้องถิ่นให้ดีขึ้นเพื่อประชาชนท้องถิ่นจะได้เห็นประโยชน์ของการมีอุทยานแห่งชาติและช่วยกันอนุรักษ์ไว้

4.1.5 การจัดการด้านบริหารและบุคลากร เพื่อวางแผนงานในการกำหนดบุคลากร ตลอดจนหน้าที่ความรับผิดชอบครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้างต่างๆ และงบประมาณในการดำเนินงานด้านการจัดการอุทยานแห่งชาติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.1.6 การกำหนดความสำคัญก่อนหลัง เนื่องจากการดำเนินงานหรือกิจกรรมการจัดการพื้นที่นันทนาการนั้นครอบคลุมถึงสิ่งต่างๆ มากมาย ดังนั้นแผนงานที่จัดทำขึ้นจะต้องมีการกำหนดความจำเป็นก่อนหลังว่ามีกิจกรรมใดบ้างที่สำคัญมากก็ควรดำเนินการก่อน และมี

กิจกรรมอะไรบางอย่างที่สำคัญรองลงมาก็ควรดำเนินการภายหลังตามลำดับ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับงบประมาณและกำลังคน ซึ่งโดยปกติจะมีอยู่อย่างจำกัด

4.2 การแบ่งเขตการจัดการ

การจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็นเขตต่าง ๆ เพื่อให้สะดวกในการบริหารและการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการแบ่งเขตพื้นที่เป็นกระบวนการกำหนดรูปแบบการใช้ประโยชน์อุทยานแห่งชาติให้สอดคล้องกับสภาพและศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติ และสภาพแวดล้อม และใช้เป็นแนวทางในการควบคุมกิจกรรมการจัดการ โดยปกติการแบ่งเขตพื้นที่จะกระทำควบคู่ไปกับการวางแผนและผลลัพธ์ของการแบ่งเขตนี้จะปรากฏเป็นแผนที่พร้อมระบุความหมายและกฎเกณฑ์การใช้ประโยชน์อย่างชัดเจน

เขตการจัดการของอุทยานแห่งชาติโดยทั่วไปจะมี 3 เขต แต่บางพื้นที่อาจต้องแบ่งมากกว่า 3 เขตก็ได้ ขึ้นอยู่กับความจำเป็นและความเหมาะสม

4.2.1 เขตบริการ (service zone) หรือเขตการใช้ประโยชน์อย่างเข้มข้น (intensive use zone) หมายถึง เขตที่แบ่งไว้เพื่อการพัฒนาสิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ ได้แก่ อาคารสถานที่เพื่อปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เช่น ที่ทำการ บ้านพัก โรงเก็บพัสดุครุภัณฑ์ โรงเรือนสำหรับสาธารณสุขปศุสัตว์การ เป็นต้น สิ่งอำนวยความสะดวกของนักท่องเที่ยว เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ที่พักแรมที่เป็นอาคารบ้านพัก ร้านค้า ร้านอาหาร ลานจอดรถ ห้องสุขา ฯลฯ ปกติแล้วพื้นที่หรือบริเวณที่เหมาะสมสำหรับเขตบริการควรเป็นบริเวณที่อยู่ใกล้กับเส้นทางคมนาคมหลักหรือสามารถเข้าออกได้สะดวก มีความลาดชันค่อนข้างต่ำ อยู่ใกล้แหล่งน้ำ และควรเป็นบริเวณที่สภาพธรรมชาติเสื่อมโทรมหรือถูกทำลายไปแล้ว อุทยานแห่งชาติหนึ่ง ๆ อาจกำหนดให้มีเขตบริการเพียงจุดเดียวหรือหลายจุดก็ได้ ขึ้นอยู่กับขนาดของพื้นที่และปริมาณการใช้ประโยชน์ แต่ควรมีพื้นที่รวมกันไม่เกินร้อยละ 5 ของพื้นที่

4.2.2 เขตนันทนาการ (recreation zone) หมายถึง เขตที่รวมเอาสิ่งที่น่าสนใจหรือจุดสนใจต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ไว้เข้าด้วยกัน เช่น น้ำตก ถ้ำ แหล่งน้ำ ชายหาด จุดชมวิว ทางเท้า ที่ตั้งแคมป์ บริเวณที่จัดไว้สำหรับการสื่อความหมายธรรมชาติแบบต่าง ๆ ควรมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็นแก่การเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของประชาชนเท่านั้น เช่น ที่จอดรถ ห้องสุขา ตัวกลางสื่อความหมายธรรมชาติ เป็นต้น เขตนันทนาการนี้มีเนื้อที่ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับลักษณะเด่นของพื้นที่ว่ามีมากน้อยแค่ไหน และประชาชนพอใจจะใช้ประโยชน์มากน้อยเพียงใด

4.2.3 เขตป่าเปลี่ยน (primitive zone) หรือเขตสงวนสภาพธรรมชาติ (environmental preservation zone) หมายถึง บริเวณที่มีสภาพสมบูรณ์และมีความเปราะบางหรือเกิดผลกระทบได้ง่าย (หากปล่อยให้มีการใช้ประโยชน์โดยไม่มีการควบคุม) ตลอดจนเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า และเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ปกติจะไม่มีการอนุญาตให้มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกใดๆ ทั้งสิ้น นอกจากจัดให้มีทางเท้าแบบง่ายๆ ให้นักนันทนาการที่นิยมเดินป่าและศึกษาธรรมชาติได้เข้าไปใช้ในบางฤดูกาล เขตป่าเปลี่ยนนี้โดยมากจะมีเนื้อที่กว้างใหญ่ บางกรณีจะมีเนื้อที่ถึงร้อยละ 90-95 ของพื้นที่ทั้งหมด

นอกจากเขตหลักๆ ทั้งสามดังกล่าวแล้ว อุทยานแห่งชาติบางแห่งอาจจำเป็นต้องจัดแบ่งเขตเพิ่มขึ้นอีก เพื่อประโยชน์ในการจัดการ ได้แก่ เขตฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ (recovery zone) ซึ่งหมายถึงพื้นที่บริเวณที่สภาพธรรมชาติเสื่อมโทรมหรือถูกทำลายต้องการให้มีการฟื้นฟูขึ้นมาใหม่ เขตการใช้ประโยชน์ในกรณีพิเศษ (special use zone) ซึ่งหมายถึงบริเวณที่มีการใช้ประโยชน์มาก่อนแล้ว แต่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการแหล่งนันทนาการ เช่น เป็นที่ตั้งของหมู่บ้าน ที่ตั้งของสถานที่ราชการ เป็นต้น

4.3 การวางผังบริเวณและการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

การวางผังบริเวณกล่าวได้ว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งของการวางแผนการจัดการและการพัฒนาอุทยานแห่งชาติที่เน้นถึงการกำหนดตำแหน่งของสิ่งอำนวยความสะดวก (facilities) ต่างๆ ที่สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม และสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ของนักนันทนาการ นอกจากนี้ผังบริเวณยังใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรมนันทนาการของนักท่องเที่ยวด้วย

การวางผังบริเวณเป็นกระบวนการและมีขั้นตอนต่างๆ คล้ายคลึงกับการวางแผนการจัดการ จะแตกต่างกันก็ตรงที่การวางผังบริเวณจะต้องอาศัยความละเอียดอ่อน และความตระหนักต่อสภาพแวดล้อมและความรู้สึกของผู้ใช้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นการวางผังอาคารหรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ตัวอย่างเช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ควรจะอยู่บริเวณไหน มีความเหมาะสมกับบริเวณนั้นหรือไม่ เวทีกลางแจ้งที่จะสร้างขึ้นอยู่ในบริเวณที่เหมาะสมหรือไม่ เพียงใด สภาพดินและหินเปิดโอกาสให้มีการก่อสร้างมากน้อยเพียงใด กิจกรรมนันทนาการที่กำหนดขึ้นเหมาะสมกับบริเวณนั้นเพียงใด และขัดแย้งกับกิจกรรมอื่นๆ หรือไม่ เป็นต้น

นอกจากนี้ผังบริเวณที่จัดทำขึ้นจำเป็นต้องพิจารณาไปถึงงบประมาณ เวลา และกำลังคนที่องค์การนั้นมีอยู่ ในกรณีที่ผังบริเวณได้รับการอนุมัติจากผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

แล้ว ผังบริเวณนั้นจะถูกแปลงไปสู่ผังละเอียดที่มีรายละเอียดต่างๆ เช่น รายละเอียดด้านสถาปัตยกรรม รายละเอียดเกี่ยวกับวิศวกรรม ซึ่งพร้อมจะนำไปดำเนินการในพื้นที่จริงได้ทันที

สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่ฝ่ายจัดการพื้นที่จัดสร้างหรือให้ผู้ใช้ประโยชน์ได้รับความสะดวกสบาย ดังนั้นจะเห็นว่าหน้าที่หลักของสิ่งอำนวยความสะดวกจะรวมไปถึงการให้บริการสนองตอบแก่ผู้มาเยือน ป้องกันผลกระทบอันอาจเกิดจากผู้มาใช้บริการเป็นสิ่งจำเป็นต่อการจัดการและบำรุงรักษาพื้นที่ และเป็นสิ่งที่จะสร้างภาพลักษณ์แก่อุทยานแห่งชาติในสายตาของผู้มาเยือน

การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ปกติแล้วจะยึดถือแนวทางของแผนการจัดการและผังบริเวณ ตลอดจนการแบ่งเขตการจัดการที่ได้กำหนดไว้ แต่ก็มีปัจจัยหรือข้อพิจารณาบางประการที่ผู้เกี่ยวข้องควรถามตัวเอง ดังนี้

- ก. การใช้พื้นที่เป็นอย่างไร
- ข. ปริมาณ และชนิดของที่ดิน และแหล่งน้ำที่มีอยู่ เหมาะสมกับการพัฒนามากน้อยเพียงใด
- ค. ที่ดินและแหล่งน้ำที่จะใช้ในการพัฒนา สามารถรองรับจำนวนผู้ใช้ประโยชน์ได้มากน้อยเพียงใด ที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด
- ง. สิ่งอำนวยความสะดวกที่จะสร้างขึ้นนั้น สามารถบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดีภายใต้กรอบงบประมาณและกำลังคนที่มีอยู่หรือไม่

อุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งไม่จำเป็นที่จะต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบทุกรูปแบบ แต่เพื่อให้รู้จักและเข้าใจว่าสิ่งอำนวยความสะดวกมีกี่ประเภท แต่ละประเภทมีอะไรบ้าง จึงขอแบ่งสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

4.3.1 อาคาร ถือว่าเป็นกลุ่มของสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีลักษณะพิเศษ มีทั้งอาคารที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการบริหารและการบำรุงรักษาหรือสำหรับการใช้ประโยชน์ของเจ้าหน้าที่และอาคารที่สร้างขึ้นเพื่อบริการแก่ผู้มาเยือน

อาคารที่ใช้สำหรับเจ้าหน้าที่ ได้แก่ ที่ทำการ โรงเรือนสำหรับสาธารณสุข- โภค โรงเก็บพัสดุครุภัณฑ์ บ้านพักหรือหอพักเจ้าหน้าที่และคนงาน ด้านเก็บเงินและควบคุมนักท่องเที่ยว ส่วนอาคารที่ใช้บริการนักท่องเที่ยว ได้แก่ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ห้องน้ำห้องสุขา ร้านขายของเบ็ดเตล็ด ร้านอาหาร ที่พักแรมและอื่นๆ

4.3.2 สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ใช้ในเวลากลางวัน มักจะรวมถึงเฉพาะสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่มาใช้ปฏิบัติกิจกรรมนันทนาการในช่วงกลางวัน เท่านั้น ได้แก่ บริเวณรับประทานอาหาร บริเวณแล่นเรือ (boating areas) ทางเท้า (trails) สนามเพื่อการเดิน บริเวณที่จัดให้มีการสื่อความหมายธรรมชาติ จุดชมวิว

4.3.3 สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้มาพักแรม ปกติจะหมายถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้บริการแก่ผู้มาพักแรม ได้แก่ ที่กางเต็นท์หรือบริเวณตั้งแคมป์ซึ่งมีอยู่หลายลักษณะ บริเวณตั้งแคมป์สำหรับผู้ไปประโยชน์กลุ่มใหญ่ และที่พักแรมที่เป็นอาคารหรือบ้านพักแบบถาวรหรือกึ่งถาวร

4.3.4 สิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุน สิ่งอำนวยความสะดวกประเภทนี้จะรวมไปถึงสิ่งที่เป็นอาคารสถานที่ ไปจนถึงการสร้างความสะดวกให้แก่อุทยานแห่งชาติ ซึ่งจำเป็นต่อการใช้ประโยชน์ทั้งในเวลากลางวันและกลางคืน และให้บริการทั้งเจ้าหน้าที่และผู้มาเยือน ได้แก่ น้ำดื่ม น้ำใช้ สุขา ถังขยะ ที่รวบรวมขยะและสิ่งปฏิกูล ระบบถนน ลานจอดรถหรือที่จอดรถ เครื่องหมายจราจร เครื่องหมายหรือแผ่นป้าย ศาลาหลบแดดและฝน ท่าเทียบเรือ ท่าจอดเรือ ห้องอาบน้ำ แผ่นประกาศ ม้านั่ง การปลูกต้นไม้ที่ให้ร่มเงาและความสวยงาม เหล่านี้เป็นต้น

4.4 การจัดการผู้มาเยือน/นักท่องเที่ยว หมายถึง การนำเอากฎระเบียบ ข้อมูล และการให้การศึกษามาใช้เป็นตัวควบคุมจำนวน ประเภท และพฤติกรรมของผู้มาเยือน เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมนันทนาการของผู้มาเยือนเอื้อประโยชน์ด้านต่างๆ แก่ตนเอง และขณะเดียวกัน เพื่อเป็นการป้องกันและลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของอุทยานแห่งชาติ

เทคนิคการจัดการผู้มาเยือน มีดังนี้

4.4.1 การจำกัดปริมาณการใช้ประโยชน์

4.4.2 การกระจายการใช้ประโยชน์

4.4.3 การรวมการใช้ประโยชน์

4.4.4 การจำกัดระยะเวลาการใช้

4.4.5 การจำกัดฤดูกาลในการใช้ประโยชน์

4.4.6 การจำกัดขนาดของกลุ่มผู้ใช้

4.4.7 การให้การศึกษาเรื่องผลกระทบ

4.5 การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชนท้องถิ่น

มีวิธีการดังนี้

4.5.1 มวลชนสัมพันธ์ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบและเห็นประโยชน์ของการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติไว้

4.5.2 ขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในการสนับสนุนให้มีการดำเนินงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดการอุทยานแห่งชาติโดยเฉพาะการควบคุมดูแลมิให้ชาวบ้านบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อเป็นที่ทำกิน

4.5.3 การให้ประชาชนมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากอุทยานแห่งชาติ เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างอุทยานแห่งชาติและชาวบ้านท้องถิ่น โดยเฉพาะเรื่องที่ดินทำกินและการพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติ เช่น การสนับสนุนให้ชาวบ้านได้รับรายได้จากการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ โดยการเป็นไกด์นำทางเที่ยวป่า การขายของที่ระลึก อาหาร และการให้บริการที่พักแรมแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น

4.5.4 มีความคิดในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

4.5.5 เปิดโอกาสให้ชาวบ้านท้องถิ่น ที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบกระเทือนจากการจัดการและอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนการจัดการอุทยานแห่งชาติ ซึ่งเป็นที่เชื่อกันว่าการให้ประชาชนมีส่วนร่วม หรือมีบทบาทในการจัดทำแผนฯ นอกจากจะเป็นการเพิ่มคุณภาพของแผนฯ ในการตอบสนองความต้องการของประชาชนท้องถิ่น

และผู้เกี่ยวข้องแล้ว ยังทำให้กลุ่มคนดังกล่าวมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีความต้องการให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะในขั้นการนำแผนงานไปปฏิบัติ และเชื่อมั่นในความจริงใจและความยุติธรรมของรัฐที่มีต่อประชาชนอีกด้วย

อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้พื้นที่ที่จะศึกษาคือ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด

1. ข้อมูลพื้นฐาน

อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลเกาะช้าง และตำบลเกาะหมาก อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด ระหว่างเส้นละติจูดที่ 11 องศา 45 ลิปดา ถึง 12 องศา 10 ลิปดา เหนือ และลองจิจูดที่ 102 องศา 15 ลิปดา ถึง 102 องศา 31 ลิปดาตะวันออก ครอบคลุมพื้นที่ทั้งทางบกและทางทะเลประมาณ 650 ตารางกิโลเมตร หรือ 406,250 ไร่ ประกอบด้วย เกาะใหญ่ เกาะเล็ก รวม 47 เกาะ คือ เกาะช้าง เกาะคลุ้ม เกาะไม้ซี้ใหญ่ เกาะไม้ซี้น้อย เป็นต้น ในพื้นที่ทั้งหมด 650 ตารางกิโลเมตร แยกเป็นพื้นที่ทางบกประมาณ 146.5 ตารางกิโลเมตร และพื้นที่ทางน้ำประมาณ 503.5 ตารางกิโลเมตร

เกาะช้างเป็นเกาะขนาดใหญ่เป็นลำดับที่ 3 ของประเทศไทย (ถัดจากเกาะภูเก็ตและเกาะสมุย) บริเวณเกาะช้างได้รับการประกาศจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเล โดยผนวกเอาวนอุทยานน้ำตกธารมะยม เนื้อที่ประมาณ 500 ไร่บนเกาะช้างเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติด้วย (เป็นผลสืบเนื่องมาจากการดำเนินการวนอุทยานน้ำตกธารมะยมที่ทำให้เกิดอุทยานแห่งชาติในเวลาต่อมา) หมู่เกาะช้างประกอบด้วยตัวเกาะต่างๆ จำนวน 47 เกาะ โดยมีเกาะช้างเป็นเกาะขนาดใหญ่ที่สุด เกาะช้างมีเนื้อที่ประมาณ 268,125 ไร่ (สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้, 2537)

2. ประวัติการจัดตั้ง

ในปี พ.ศ. 2510 จังหวัดตราดได้ให้นายสมศักดิ์ เผื่อนด้วย ไปทำการสำรวจบริเวณน้ำตกธารมะยม และได้มีหนังสือที่ ตค 09/6075 ลงวันที่ 22 สิงหาคม 2510 ส่งรายงานการสำรวจเบื้องต้นของน้ำตกธารมะยม ซึ่งตั้งอยู่บนเกาะช้าง อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ให้กรมป่าไม้พิจารณาจัดตั้งเป็นวนอุทยานในปี พ.ศ. 2516 กรมป่าไม้ได้ให้ความเห็นด้วยในหลักการให้จัดตั้งวนอุทยานน้ำตกธารมะยม และกรมป่าไม้ได้มีหนังสือที่ กส.0708.7670 ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2517 ให้จังหวัดตราดรับงานจัดตั้งวนอุทยานน้ำตกธารมะยมไปดำเนินการ

ในปี พ.ศ. 2518 กรมป่าไม้จึงได้จัดสรรงบประมาณของวนอุทยานน้ำตกธารมะยมให้จังหวัดตราดดำเนินการ จังหวัดตราดจึงได้มีคำสั่ง 18/2518 ลงวันที่ 24 มกราคม 2518 โดยให้นายทอง โทตรภานนท์ พนักงานป่าไม้ตรี ไปดำเนินการจัดตั้งวนอุทยานน้ำตกธารมะยม

ต่อมาคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติได้มีมติในการประชุมครั้งที่ 2/2524 เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2524 ให้ดำเนินการจัดบริเวณเกาะช้างและเกาะกูด จังหวัดตราด เป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเลอีกแห่งหนึ่ง กรมป่าไม้จึงมีคำสั่งที่ 1398/2524 ลงวันที่ 6 ตุลาคม 2524 ให้นายเรืองศิลป์ ประกรศรี นักวิชาการป่าไม้ 4 ไปทำการสำรวจหาข้อมูลรายละเอียด ทั้งดำเนินการปรับปรุงวนอุทยานน้ำตกธารมะยมเพื่อยกฐานะเป็นอุทยานแห่งชาติต่อไป จากรายงานข้อมูลการสำรวจตามหนังสือวนอุทยานน้ำตกธารมะยมที่ กส.0713.(ธย)/19 ลงวันที่ 29 เมษายน 2525 พบว่าเกาะช้างและเกาะบริวารสภาพทั่วไปมีทิวทัศน์สวยงาม มีน้ำตกและสัตว์ป่าหลายชนิดอาศัยอยู่ ตลอดจนในอดีตน่านน้ำบริเวณทิศตะวันออกของเกาะช้างได้เกิดเหตุการณ์ขึ้นในสมัยสงครามอินโดจีน กล่าวคือ เรือรบหลวงธนบุรีได้ทำการยุทธนาวีกับเรือรบฝรั่งเศส จำนวน 7 ลำอย่างห้าวหาญ เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2484 วีรกรรมครั้งนี้ได้รับการจารึกไว้ในประวัติศาสตร์ของกองทัพเรือ เพื่อบูรณานันท์ ประวัติศาสตร์ และสภาพธรรมชาติของหมู่เกาะในทะเลของอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ ได้นำเสนอคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ มีมติในการประชุมครั้งที่ 1/2525 เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2525 เห็นควรจัดตั้งหมู่เกาะช้างเป็นอุทยานแห่งชาติ โดยมีพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินเกาะช้างและเกาะใกล้เคียง ในท้องที่ตำบลเกาะช้างและตำบลเกาะหมาก อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2525 ซึ่งประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 99 ตอนที่ 197 ลงวันที่ 31 ธันวาคม 2525 นับเป็นอุทยานแห่งชาติแห่งที่ 45 ของประเทศ (สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้, 2537)

3. ที่ตั้งและอาณาเขต

อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง เป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเล ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด บริเวณทะเลอ่าวไทยฝั่งตะวันออก ประกอบด้วยเกาะใหญ่เกาะน้อย รวมประมาณ 47 เกาะ และมีเกาะที่มีลักษณะเป็นหินโผล่ขึ้นมาเหนือทะเลอีกจำนวนมาก เกาะช้างเป็นเกาะที่มีพื้นที่ใหญ่ที่สุด มีเนื้อที่ประมาณ 268,125 ไร่ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างมีเนื้อที่รวมทั้งเกาะและน่านน้ำในทะเลตลอดชายฝั่ง ประมาณ 650 ตารางกิโลเมตร หรือ 406,205 ไร่ โดยอยู่ระหว่างเส้นละติจูดที่ 102 องศา 38 ลิปดา ถึง 12 องศา 46 ลิปดาเหนือ และเส้นลองจิจูดที่ 102 องศา 15 ลิปดาตะวันออก ถึง 102 องศา 55 ลิปดาตะวันออก (สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้, 2537)

ทิศเหนือ จดอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี และประเทศกัมพูชา

ทิศใต้ จดทะเลในอ่าวไทย และติดต่อกับน้ำทะเลประเทศกัมพูชา และเวียดนาม

ทิศตะวันออก จดเขตประเทศกัมพูชา โดยมีทิวเขาบรรทัดเป็นเส้นกั้นเขตแดนตั้งแต่เหนือของจังหวัดตลอดมาจนถึงด้านตะวันออกตอนใต้ เป็นระยะทางยาวประมาณ 200 กิโลเมตร

ทิศตะวันตก จดเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

4. ลักษณะภูมิประเทศ

ในจำนวน 47 เกาะของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง มีเกาะช้างเป็นเกาะที่ใหญ่ที่สุดห่างจากแหลมออบประมาณ 8 กิโลเมตร พื้นที่ทอดยาวจากเหนือลงมาทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ประมาณ 30 กิโลเมตร กว้างประมาณ 14 กิโลเมตร มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสลับซับซ้อนตลอดเกือบทั้งเกาะ มีเทือกเขาสำคัญ เช่น เขาล้าน เขาจอมปราสาท เขาคลองมะยม เขาสลักเพชร มียอดเขาใหญ่ของเทือกเขาสลักเพชรเป็นยอดเขาที่สูงที่สุดประมาณ 743 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ส่วนบริเวณพื้นที่ราบมีความสูงตั้งแต่ 10-700 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง เช่น บริเวณชายฝั่งหมู่บ้านคลองสน นอกจากนี้ชายฝั่งด้านตะวันออกของเกาะจะมีหาดโคลนและหิน เป็นหาดหน้าแคบ ส่วนหาดทางด้านตะวันตกจะเป็นหาดทรายและหิน

แหล่งน้ำ โดยเฉพาะบนเกาะช้างมีแหล่งน้ำจืดมากที่สุด มีแม่น้ำลำคลองสายสั้น ๆ ไหลลงสู่ทะเลรอบ ๆ เกาะ เช่น คลองสน ไหลจากบริเวณเขาจอมลงสู่อ่าวคลองสน คลองมะยม ไหลจากบริเวณเขาคลองมะยมลงสู่ทะเลที่อ่าวคลองมะยม เป็นต้น

บริเวณรอบ ๆ อ่าวชายฝั่งพื้นที่โดยทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นป่าเลนน้ำเค็มและหาดทราย บริเวณหมู่เกาะเป็นพื้นที่เกาะและภูเขาซึ่งตั้งอยู่บนพื้นน้ำทะเล มีทั้งภูเขา เกาะใหญ่ เกาะน้อย บางก็มีลักษณะเป็นหินโผล่ขึ้นมาเหนือน้ำทะเล ลักษณะของน้ำทะเลบริเวณบนชายฝั่งและน้ำบริเวณชายฝั่ง ด้านทิศตะวันออกของเกาะส่วนใหญ่จะไม่ค่อยใส จะมีอยู่บางแห่งที่ใสสะอาด ส่วนน้ำทะเลชายฝั่งของเกาะต่างๆ ด้านทิศตะวันตกและบริเวณรอบ ๆ ฝั่งของเกาะด้านที่อยู่ส่วนกลางของเกาะอื่นๆ น้ำจะใสสะอาด (สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้, 2537)

5. สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไปของบริเวณพื้นที่อุทยานแห่งชาติห้วยเกาช้าง แบ่งออกเป็น 3 ฤดู (สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้, 2537) ได้แก่

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคมของทุกปี เป็นช่วงเวลาที่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนไปจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ในระยะนี้มีลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมพื้นที่ ทำให้อุณหภูมิลดลง อากาศหนาวเย็น

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน ในระยะนี้ดวงอาทิตย์กำลังเคลื่อนผ่านเส้นศูนย์สูตรไปทางขั้วโลกเหนือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือมีกำลังอ่อนค่อนข้างจะแปรปรวน มีฝนตกน้อย ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าว โดยเฉพาะในเดือนเมษายน

6. สถานที่ที่น่าสนใจ

สถานที่ที่น่าสนใจบนอุทยานแห่งชาติห้วยเกาช้าง (ห้วยชัย, 2546) มีดังนี้

6.1 บริเวณยุทธนาวีเกาช้าง

6.2 น้ำตกธารมะยม

6.3 น้ำตกคลองพลู

6.4 น้ำตกคลองนนทรีย์

6.5 บ้านสลักเพชร-บ้านโรงถ่าน

6.6 น้ำตกศิรีเพชร

6.7 น้ำตกคลองหนึ่ง

6.8 หมู่บ้านประมงบางเบ้า

6.9 อ่าวคลองสน

6.10 หาดทรายขาว

6.11 หาดคลองพร้าว-แหลมไชยเชษฐา

6.12 หาดไถ่

6.13 อ่าวโตนด

6.14 หาดทรายขาว

7. สถานที่ที่น่าสนใจบริเวณรอบเกาะช้าง

สถานที่ที่น่าสนใจบริเวณรอบเกาะช้าง (หัตถ์ชัย, 2546) ได้แก่

7.1 เกาะช้างน้อยและแหลมช้างน้อย

7.2 เกาะมันนอก เกาะมันใน

7.3 เกาะคลุ้ม

7.4 เกาะเหลายา

7.5 เกาะหวาย

7.6 เกาะพร้าวหรือเกาะทรายขาว

7.7 เกาะง่าม

7.8 เกาะกูด

7.9 เกาะหมาก

7.10 เกาะกระดาศ

7.11 เกาะขาม

7.12 หมู่เกาะระยั้ง

7.13 หมู่เกาะกระ

7.14 หมู่เกาะรัง

8. สถิตินักท่องเที่ยว

สถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง ระหว่างปีงบประมาณ 2536-2545 มีดังนี้

ตารางที่ 1 สถิตินักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างระหว่างปีงบประมาณ 2536-2545

ปีงบประมาณ	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ	รวม
2536	185,242	15,524	200,766
2537	213,600	19,360	232,960
2538	118,485	24,710	143,195
2539	202,652	30,217	232,869
2540	203,443	39,134	242,577
2541	198,215	35,740	233,955
2542	256,297	35,659	291,956
2543	227,934	46,420	274,354
2544	226,720	61,220	287,940
2545	221,036	69,841	290,877

ที่มา: อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง (2545)

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด ผู้วิจัยได้ศึกษา รวบรวมเอกสาร ข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัย ซึ่งสามารถนำเสนอผลงานที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

1. เพศ

จิรนุช (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแนวนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ พบว่า เพศ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแนวนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ

วชรรัตน์ (2546) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก พบว่า เพศ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2. อายุ

จิรนุช (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแนวนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ พบว่า อายุ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแนวนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ

อภิวรรณ (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักแรมที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า อายุ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักแรม

อนุสิทธิ์ (2545) ศึกษาเรื่องความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า อายุ มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

วษรตน์ (2546) คีษาเรีงความคืดเห็นของนักท่งเทียวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่งเทียวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัตพิษณุโลก พบว่า อายุ มีผลต่อความคืดเห็นของนักท่งเทียวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่งเทียวเชิงนิเวศ

3. สถานภาพการสมรส

ปรียาพร (2527) คีษาเรีงความคืดเห็นของนักท่งเทียวต่อแผนการพัฒนาลิ่งอำนาจความสะตวกบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระตัง จังหวัตเลย พบว่า สถานภาพการสมรส มีผลต่อความคืดเห็นของนักท่งเทียวต่อแผนการพัฒนาลิ่งอำนาจความสะตวก

อภิวรรณ (2534) คีษาเรีงความคืดเห็นของนักท่งเทียวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาศถานที่พักแรมที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า สถานภาพการสมรส มีผลต่อความคืดเห็นของนักท่งเทียวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาศถานที่พักแรม

4. ระดับการศึกษา

ปรียาพร (2527) คีษาเรีงความคืดเห็นของนักท่งเทียวต่อแผนการพัฒนาลิ่งอำนาจความสะตวกบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระตัง จังหวัตเลย พบว่า ระดับการศึกษา มีผลต่อความคืดเห็นของนักท่งเทียวต่อแผนการพัฒนาลิ่งอำนาจความสะตวก

จีรนุช (2534) คีษาเรีงความคืดเห็นของนักท่งเทียวต่อแนวนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาลิ่งอำนาจความสะตวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ พบว่า การคีษา มีผลต่อความคืดเห็นของนักท่งเทียวต่อแนวนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาลิ่งอำนาจความสะตวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ

วษรตน์ (2546) คีษาเรีงความคืดเห็นของนักท่งเทียวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่งเทียวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัตพิษณุโลก พบว่า ระดับการศึกษา มีผลต่อความคืดเห็นของนักท่งเทียวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่งเทียวเชิงนิเวศ

5. อาชีพ

ปรียาพร (2527) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนการพัฒนาลำน้ำความสะอาดบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย พบว่า อาชีพ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนการพัฒนาลำน้ำความสะอาด

พันทิพา (2530) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาลำน้ำความสะอาดบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า อาชีพ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาลำน้ำความสะอาด

ชญพรธน์ (2535) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาลำน้ำความสะอาดทางกายภาพบริเวณอุทยานนกน้ำ บึงบรเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า อาชีพ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาลำน้ำความสะอาดทางกายภาพ

อภิวรรณ (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า อาชีพ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อน

วาชรัตน์ (2546) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก พบว่า อาชีพ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

6. รายได้

พันทิพา (2530) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาลำน้ำความสะอาดบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า รายได้ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาลำน้ำความสะอาด

จิรนุช (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแนวนโยบายของรัฐให้เอกชนร่วมพัฒนาลำน้ำความสะอาดต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ พบว่า รายได้ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแนวนโยบายของรัฐให้เอกชนร่วมพัฒนาลำน้ำความสะอาดต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ

อภิวรรณ (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า รายได้ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อน

ชนพรรณ (2535) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพบริเวณอุทยานนกน้ำ บึงบรเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า รายได้ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

อนุสิทธิ์ (2545) ศึกษาเรื่องความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า รายได้ มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

7. ประสบการณ์ในการท่องเที่ยว

วษรัตน์ (2546) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ประสบการณ์ในการท่องเที่ยว มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

8. ประเภทกลุ่มเดินทาง

ปรียาพร (2527) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนการพัฒนาลำน้ำความสะอาดบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย พบว่า ประเภทกลุ่มเดินทาง มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนการพัฒนาลำน้ำความสะอาด

จิรนุช (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแนวนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาลำน้ำความสะอาดต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ พบว่า ประเภทกลุ่มเดินทางมีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแนวนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาลำน้ำความสะอาดต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ

อภิวรรณ (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า ประเภทกลุ่มเดินทาง มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อน

9. ขนาดกลุ่ม

ปรียาพร (2527) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนการพัฒนาลำน้ำความสะอาดบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย พบว่า ขนาดกลุ่ม มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนการพัฒนาลำน้ำความสะอาด

พันทิพา (2530) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาลำน้ำความสะอาดบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า ขนาดกลุ่ม มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาลำน้ำความสะอาด

จิรนุช (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแนวนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาลำน้ำความสะอาดต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ พบว่า ขนาดกลุ่ม มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแนวนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาลำน้ำความสะอาดต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ

อภิวรรณ (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า ขนาดกลุ่ม มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อน

10. วัตถุประสงค์ในการมาเยือน

อภิวรรณ (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า วัตถุประสงค์ในการมาเยือน มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อน

11. การรับรู้ข่าวสาร

นิมิตพงศ์ (2545) ศึกษาเรื่องความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บริเวณวนอุทยานน้ำตกเจ็ดสาวน้อย จังหวัดสระบุรี พบว่า การรับรู้ข่าวสารของนักท่องเที่ยวมีผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

กรอบแนวคิด

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกรอบแนวคิดดังนี้

ตัวแปรอิสระ (X)

- เพศ
- ช่วงอายุ
- สถานภาพการสมรส
- ระดับการศึกษา
- อาชีพ
- รายได้
- ประสบการณ์ในการเดินทาง
- ประเภทกลุ่มเดินทาง
- ขนาดกลุ่ม
- วัตถุประสงค์ในการมาเยือน
- การรับรู้ข่าวสาร
- ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตัวแปรตาม (Y)

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
และผู้มาเยือนทั่วไปที่มีต่อการพัฒนา
สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ

สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีเพศเดียวกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการแตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีช่วงอายุเดียวกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการแตกต่างกัน
3. นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีสถานภาพการสมรสเหมือนกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการแตกต่างกัน

4. นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีระดับการศึกษาเหมือนกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการแตกต่างกัน
5. นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีอาชีพเหมือนกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการแตกต่างกัน
6. นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีรายได้เท่ากัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการแตกต่างกัน
7. นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีประสบการณ์ในการเดินทางเหมือนกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการแตกต่างกัน
8. นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีประเภทกลุ่มเดียวกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการแตกต่างกัน
9. นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีขนาดกลุ่มเท่ากัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการแตกต่างกัน
10. นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีวัตถุประสงค์ในการมาเยือนเหมือนกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการแตกต่างกัน
11. นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีการรับรู้ข่าวสารเหมือนกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการแตกต่างกัน
12. นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเหมือนกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการแตกต่างกัน
13. นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไป มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการแตกต่างกัน

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

1. เครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ต่างๆ และโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

2. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ลักษณะและรูปแบบการเดินทาง

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตอนที่ 4 การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ

วิธีการ

การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ได้กำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษาคือ เกาะช้าง จังหวัดตราด โดยทำการสำรวจกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน โดยมีรายละเอียดขั้นตอนวิธีการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. กำหนดประชากร โดยสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด

2. กำหนดขนาดตัวอย่าง โดยกำหนดขนาดตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ และสัมประสิทธิ์ความผันแปรเท่ากับ 0.05 โดยใช้สูตรของ Yamane(1973) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e^2)}$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
 N = ขนาดประชากร
 e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่ม

แทนค่าในสูตร N = ขนาดประชากร คือ จำนวนนักท่องเที่ยวผู้ไปเยือนอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง ปี พ.ศ. 2545 เท่ากับ 290,877 คน
 e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 0.05
 n = $\frac{290,877}{1 + 290,877(0.05)^2}$
 = 399.45

ผลจากการคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นจำนวน 400 คน

3. การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (accidental sampling)

4. สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการทดสอบสมมติฐาน โดยแบ่งเป็น 5 ตอน ประกอบด้วย ลักษณะพื้นฐานของนักท่องเที่ยว ลักษณะและรูปแบบการเดินทางมาท่องเที่ยว ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ

5. ทำการทดสอบแบบสอบถาม โดยนำไปทดสอบกับนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น 0.7695

6. วิธีการวัดค่าตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยสรุปได้ดังนี้

6.1 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วัดจากการตอบคำถามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 20 ข้อ ประกอบด้วยคำตอบให้เลือก 3 ตัวเลือก ได้แก่ ใช่ ไม่ใช่ และไม่ทราบ คำถามที่ใช้ถามในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนี้จะเป็นข้อคำถามจริงและเท็จคละกันอยู่ ซึ่งถ้าตอบถูกให้คะแนนเท่ากับ 1 ถ้าตอบผิดให้คะแนนเท่ากับ 0 จากนั้นนำคะแนนมารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนข้อ จะได้ค่าคะแนนเฉลี่ย จากนั้นนำมาจัดเป็นช่วง โดยนำ

ค่าสูงสุดคือ 1 ลบด้วยค่าต่ำสุดคือ 0 และหารด้วยจำนวนช่วงซึ่งคือ 3 จากนั้นจะได้ความกว้างของชั้นนำมาจัดแบ่งเป็นช่วง 3 ช่วง ได้แก่ มาก ปานกลาง น้อย จะได้เกณฑ์ดังนี้

มาก มีค่าคะแนนอยู่ในช่วง 0.68-1

ปานกลาง มีค่าคะแนนอยู่ในช่วง 0.34-0.67

น้อย มีค่าคะแนนอยู่ในช่วง 0-0.33

6.2 การจำแนกประเภทนักท่องเที่ยว จะใช้การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นเกณฑ์ในการจัดแบ่งประเภทนักท่องเที่ยวว่าเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือเป็นผู้มาเยือนทั่วไป โดยวัดจากการตอบคำถาม 20 ข้อ ประกอบด้วยคำตอบให้เลือก 2 ตัวเลือก คือ ใช่ และไม่ใช่ คำถามที่ใช้ถามในเรื่องการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวนี้จะมีทั้งคำถามจริงและเท็จคละกันอยู่ ซึ่งถ้าตอบถูกให้คะแนนเท่ากับ 1 ถ้าตอบผิดให้คะแนนเท่ากับ 0 จากนั้นนำคะแนนมารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนข้อ จะได้ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย นำค่าคะแนนเฉลี่ยมาหาค่ามัธยฐานเพื่อทำการแบ่งประเภทนักท่องเที่ยว โดยค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดถึงค่ามัธยฐานจัดเป็นผู้มาเยือนทั่วไป และค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าค่ามัธยฐานขึ้นไปจัดเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ซึ่งจากเกณฑ์ดังกล่าวจะได้ค่ามัธยฐานเท่ากับ 0.85 (ดังแสดงในภาคผนวก ก.) ทำให้สามารถแบ่งประเภทนักท่องเที่ยวจากจำนวนนักท่องเที่ยว 400 คน จะได้จำนวนผู้มาเยือนทั่วไป 208 คน และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 192 คน ดังแสดงในตารางที่ 2

6.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ วัดตามวิธีการของ Likert's Scale เป็น 5 ระดับ คือ ดีมาก=5 ดี=4 พอใช้=3 ไม่ดี=2 ไม่ดีอย่างมาก=1 จากนั้นนำผลคะแนนมารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนข้อจะได้ค่าคะแนนเฉลี่ย จากนั้นนำมาจัดเป็นช่วง โดยนำค่าสูงสุดคือ 5 ลบด้วยค่าต่ำสุดคือ 1 และหารด้วยจำนวนช่วงซึ่งคือ 5 จากนั้นจะได้ความกว้างของช่วงชั้นนำมาจัดแบ่งเป็นช่วง 5 ช่วง ได้แก่ ดีมาก ดี พอใช้ ไม่ดี และไม่ดีอย่างมาก ได้เกณฑ์ดังนี้

ดีมาก อยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง 4.21-5.00

ดี อยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง 3.41-4.20

พอใช้ อยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง 2.61-3.40

ไม่ดี อยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง 1.81-2.60

ไม่ดีอย่างมาก อยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง 1-1.80

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละของลักษณะพื้นฐานของนักท่องเที่ยว ลักษณะและรูปแบบการเดินทาง ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ และค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ โดยจะนำเสนอออกมาในรูปของตารางแจกแจงความถี่ ประกอบการบรรยายเชิงเปรียบเทียบ

7.2 การทดสอบสมมติฐาน ใช้วิธีการทางสถิติ paired t-test เพื่อทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่จำแนกเป็น 2 กลุ่ม โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัย โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{SD_1^2}{n_1} + \frac{SD_2^2}{n_2}}} \quad df = n_1 + n_2 - 2$$

ผลและวิจารณ์

การศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และผู้มาเยือนทั่วไปที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราดในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การจำแนกประเภทนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ลักษณะพื้นฐานของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ลักษณะและรูปแบบการเดินทาง

ตอนที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ

ตอนที่ 6 ผลการทดสอบสมมติฐาน

1. การจำแนกประเภทนักท่องเที่ยว

การจำแนกประเภทนักท่องเที่ยวจะใช้การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นเกณฑ์ในการแบ่งประเภทนักท่องเที่ยว ซึ่งจากค่ามัธยฐานเท่ากับ 0.85 (ดังแสดงในภาคผนวก ก.) ทำให้สามารถแบ่งประเภทนักท่องเที่ยวจากจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด 400 คน เป็นผู้มาเยือนทั่วไป 208 คนหรือร้อยละ 52.0 และเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 192 คนหรือร้อยละ 48.0 ดังแสดงในตารางที่ 2

ในการพิจารณาเป็นรายข้อคำถามการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว สามารถแบ่งได้เป็นการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวของผู้มาเยือนทั่วไป และการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สรุปได้ดังนี้

4.1 การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวของผู้มาเยือนทั่วไป

จากการศึกษาพบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อคำถามที่มีผู้ตอบถูกเกินกว่าร้อยละ 80 มี 11 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 ความว่า การไปท่องเที่ยวตามแหล่งธรรมชาติท่านจะไม่ทำความเสียหายต่อแหล่งที่ไปเยือน ข้อ 2 ความว่า ท่านมีการแสวงหาข้อมูล วางแผน และเตรียมความพร้อมก่อนการไปเยือนแหล่งท่องเที่ยว ข้อ 5 ความว่า ท่านปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ที่ไปเยือนเสมอ ข้อ 7 ความว่า ท่านต้องการให้มีการแสดงป้ายสื่อความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติแวดล้อม สถานที่ที่ไปเยือน ข้อ 8 ความว่า ท่านต้องการให้นักท่องเที่ยวมีความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศมากขึ้น ข้อ 9 ความว่า ท่านปรารถนาที่จะได้ท่องเที่ยวในสถานที่ที่เป็นธรรมชาติอย่างแท้จริง ข้อ 10 ความว่า ท่านอยากท่องเที่ยวในที่ที่มีวัฒนธรรมท้องถิ่นแปลกแตกต่างไปจากชีวิตประจำวัน ข้อ 11 ความว่า ท่านมุ่งหวังที่จะให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ข้อ 15 ความว่า ท่านให้ความสำคัญตระวังและรู้คุณค่าของธรรมชาติ ข้อ 16 ความว่า ท่านเคารพและรู้คุณค่าของวิถีชีวิตคนท้องถิ่น และข้อ 20 ความว่า ท่านสามารถปรับเปลี่ยนความเคยชินที่มีต่อความสะดวกสบายในชีวิตประจำวันให้เข้ากับสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ไปเยือนได้เป็นอย่างดี

ข้อคำถามที่มีผู้ตอบผิดเกินกว่าร้อยละ 30 มี 7 ข้อ ได้แก่ ข้อ 4 เป็นคำถามเชิงความว่า ท่านต้องการที่จะให้มีการปรับเปลี่ยนสภาพธรรมชาติเพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว ข้อ 6 เป็นคำถามเชิงความว่า ท่านไม่ชอบเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติที่ยากลำบาก ข้อ 13 ความว่า ท่านไม่ชอบสถานที่ที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ข้อ 14 ความว่า ท่านไม่ชอบประกอบกิจกรรมนั้นหนาตากการที่ส่งเสียงรบกวน เช่น การเล่นแคมป์ไฟ ข้อ 17 เป็นคำถามเชิงความว่า ท่านไม่มีความพร้อมที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ข้อ 18 ความว่า ท่านยินดีที่จะบริจาคเงินให้กับโครงการต่างๆ ที่มีเป้าหมายในการรักษาสภาพแวดล้อม ข้อ 19 เป็นคำถามเชิงความว่า ท่านไม่สนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ต้องพบปะพูดคุยกับนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ ดังแสดงในตารางที่ 3

4.2 การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการศึกษาพบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อคำถามที่นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศตอบถูกเกินกว่าร้อยละ 80 คือทั้งหมด 20 ข้อ ส่วนข้อคำถามที่ตอบผิดเกินกว่าร้อยละ 30 ไม่มี ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละประเภทนักท่องเที่ยว

	n = 400	
ประเภทนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
ผู้มาเยือนทั่วไป	208	52.0
นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	192	48.0

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละข้อความการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว

(n=400)

ข้อความการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ผู้มาเยือนทั่วไป				นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			
	ตอบถูก		ตอบผิด		ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การไปท่องเที่ยวตามแหล่งธรรมชาติ ท่านจะไม่ทำความเสียหายต่อแหล่งธรรมชาติที่ไปเยือน	204	98.1	4	1.9	191	99.5	1	0.5
2. ท่านมีการแสวงหาข้อมูล วางแผน และเตรียมความพร้อมก่อนการไปเยือนแหล่งท่องเที่ยว	173	83.2	35	16.8	189	98.4	3	1.6
3. การท่องเที่ยวตามแหล่งธรรมชาติก็เพื่อหาประสบการณ์ชีวิต	158	76.0	50	24.0	186	96.9	6	3.1
4. ท่านต้องการที่จะให้มีการปรับเปลี่ยนสภาพธรรมชาติเพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว	88	42.3	120	57.7	172	89.6	20	10.4
5. ท่านปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ที่ไปเยือนเสมอ	202	97.1	6	2.9	191	99.5	1	0.5
6. ท่านไม่ชอบเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติที่ยากลำบาก	83	39.9	125	60.1	166	86.5	26	13.5
7. ท่านต้องการให้มีการแสดงป้ายสื่อความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติแวดล้อม ณ สถานที่ที่ไปเยือน	186	89.4	22	10.6	190	99.0	2	1.0
8. ท่านต้องการให้นักท่องเที่ยวมีความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศมากขึ้น	195	93.8	13	6.3	190	99.0	2	1.0

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n=400)

ข้อความการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ผู้มาเยือนทั่วไป				นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			
	ตอบถูก		ตอบผิด		ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
9. ท่านปรารถนาที่จะได้ท่องเที่ยวในสถานที่ที่เป็นธรรมชาติอย่างแท้จริง	198	95.2	10	4.8	192	100	-	-
10. ท่านอยากท่องเที่ยวในที่ที่มีวัฒนธรรมท้องถิ่นแปลกแตกต่างไปจากชีวิตประจำวัน	172	82.7	36	17.3	182	94.8	10	5.2
11. ท่านมุ่งหวังที่จะให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	173	83.2	35	16.8	176	91.7	16	8.3
12. ท่านหวังที่จะให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่น	164	78.8	44	21.2	185	96.4	7	3.6
13. ท่านไม่ชอบสถานที่ที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวจำนวนมาก	140	67.3	68	32.7	170	88.5	22	11.5
14. ท่านไม่ชอบประกอบกิจกรรมนันทนาการที่เสี่ยงรบกวน เช่น การเล่นแคมป์ไฟ	78	37.5	130	62.5	147	76.6	45	23.4
15. ท่านให้ความสำคัญตระวังและรู้คุณค่าของธรรมชาติ	202	97.1	6	2.9	192	100	-	-
16. ท่านเคารพและรู้คุณค่าของวิถีชีวิตคนท้องถิ่น	198	95.2	10	4.8	192	100	-	-

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n=400)

ข้อความคำถามการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ผู้มาเยือนทั่วไป				นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			
	ตอบถูก		ตอบผิด		ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
17. ท่านไม่มีความพร้อมที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น	133	63.9	75	36.1	182	94.8	10	5.2
18. ท่านยินดีที่จะบริจาคเงินให้กับโครงการต่าง ๆ ที่มีเป้าหมายในการรักษาสภาพแวดล้อม	119	57.2	89	42.8	170	88.5	22	11.5
19. ท่านไม่สนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ต้องพบปะพูดคุยกับนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ	118	56.7	90	43.3	162	84.4	30	15.6
20. ท่านสามารถปรับเปลี่ยนความเคยชินที่มีต่อความสะดวกสบายในชีวิตประจำวันให้เข้ากับสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ไปเยือนได้เป็นอย่างดี	190	91.3	18	8.7	191	99.5	1	0.5
รวม	208	50.0	208	50.0	192	57.7	141	42.4

2. ลักษณะพื้นฐานของนักท่องเที่ยว

ในด้านลักษณะพื้นฐานของนักท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น ลักษณะพื้นฐานของผู้มาเยือนทั่วไป และลักษณะพื้นฐานของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพการสมรส การศึกษา อาชีพหลัก อาชีพรอง ประเภทอาชีพรอง และรายได้ต่อเดือน รายละเอียดดังตารางที่ 4

2.1 ลักษณะพื้นฐานของผู้มาเยือนทั่วไป

จากการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนทั่วไปส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคือร้อยละ 53.8 ที่เหลือเป็นเพศชายคือร้อยละ 46.2 มีอายุอยู่ในช่วง 20-30 ปีมากที่สุดคือร้อยละ 47.6 รองลงมาคืออายุอยู่ในช่วง 31-40 ปีคือร้อยละ 25.5 และน้อยที่สุดมีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไปคือร้อยละ 11.1 สถานภาพการสมรสส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดคือร้อยละ 64.4 และน้อยที่สุดมีสถานภาพม้าย หย่าร้าง และแยกกันอยู่คือร้อยละ 7.2 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีระดับปริญญาตรีและปริญญาโทมากที่สุดคือร้อยละ 57.2 รองลงมาคือระดับอาชีวศึกษาและอนุปริญญาคือร้อยละ 18.8 และน้อยที่สุดมีระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นคือร้อยละ 10.6 อาชีพหลักส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนคือร้อยละ 31.7 รองลงมาคืออาชีพหลักรับจ้างทั่วไปและนักเรียน/นักศึกษาเท่ากันคือร้อยละ 16.8 และน้อยที่สุดมีอาชีพหลักเกษตรกร, ไม่ได้ประกอบอาชีพ/เกษียณอายุ/กำลังหางานทำและอื่นๆ (แม่บ้าน) คือร้อยละ 9.1 ไม่มีอาชีพรองเป็นส่วนใหญ่คือร้อยละ 93.3 ที่มีอาชีพรองมีน้อยที่สุดคือร้อยละ 6.7 ซึ่งอาชีพรองส่วนใหญ่ค้าขายคือร้อยละ 57.1 รองลงมาคืออาชีพธุรกิจส่วนตัวคือร้อยละ 28.6 และน้อยที่สุดอาชีพรับจ้างคือร้อยละ 14.3 รายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในช่วง 10,001-20,000 บาทต่อเดือนคือร้อยละ 33.2 รองลงมาคือรายได้ในช่วง 5,001-10,000 บาทต่อเดือนคือร้อยละ 19.7 และน้อยที่สุดมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือนคือร้อยละ 8.7

2.2 ลักษณะพื้นฐานของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยส่วนใหญ่เป็นเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกันคือร้อยละ 52.1 กับ 47.9 ตามลำดับ มีอายุอยู่ในช่วง 20-30 ปีมากที่สุดคือร้อยละ 55.2 รองลงมาคืออายุอยู่ในช่วง 31-40 ปีคือร้อยละ 33.3 และน้อยที่สุดมีอายุต่ำกว่า 20 ปีคือร้อยละ 3.1 สถานภาพการสมรสส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดคือร้อยละ 73.4 และน้อยที่สุดมีสถานภาพม้าย หย่าร้าง และแยกกันอยู่คือร้อยละ 3.1 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโทมากที่สุดคือร้อยละ 74.0 รองลงมาคือระดับการศึกษา

มัธยมศึกษาตอนปลายเท่ากับระดับอาชีวศึกษาและอนุปริญญาคือร้อยละ 10.4 และน้อยที่สุด มีระดับการศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นคือร้อยละ 5.2 อาชีพหลักส่วนใหญ่มี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชนคือร้อยละ 31.3 รองมามีอาชีพหลักรับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจคือร้อยละ 20.3 และน้อยที่สุดมีอาชีพหลักเกษตรกร, ไม่ได้ประกอบอาชีพ/เกษียณอายุ/กำลังหางานทำและอื่นๆ (แม่บ้าน) คือร้อยละ 2.6 อาชีพรองส่วนใหญ่ไม่มีคือร้อยละ 96.4 ที่มีอาชีพรองมีน้อยที่สุดคือร้อยละ 3.6 ซึ่งอาชีพรองส่วนใหญ่รับจ้างคือร้อยละ 57.1 และน้อยที่สุดมีอาชีพค้าขาย ทำสวน ธุรกิจส่วนตัวเท่ากันคือร้อยละ 14.3 รายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในช่วง 10,001-20,000 บาทต่อเดือนคือร้อยละ 37.5 รองลงมามีรายได้อยู่ในช่วง 5,001-10,000 บาทต่อเดือนคือร้อยละ 26.6 และน้อยที่สุดมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือนคือร้อยละ 4.7

และเมื่อเปรียบเทียบลักษณะพื้นฐานของทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า ผู้มาเยือนทั่วไปเป็นเพศหญิงมากกว่านักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีช่วงอายุ 20-30 ปีมากกว่าผู้มาเยือนทั่วไปถึงเท่าตัว มีสถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดทั้ง 2 กลุ่ม แต่นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจมากกว่าผู้มาเยือนทั่วไปถึงเท่าตัว ในด้านการประกอบอาชีพรองนั้นผู้มาเยือนทั่วไปมีอาชีพรองด้านค้าขายมากกว่านักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกว่า 3 เท่าตัว ขณะเดียวกันนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศก็มีอาชีพรองด้านรับจ้างมากกว่าผู้มาเยือนทั่วไปถึงกว่า 3 เท่าตัวเช่นกัน

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละลักษณะพื้นฐานของผู้มาเยือนทั่วไปและนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(n=400)

ลักษณะพื้นฐานของนักท่องเที่ยว	ผู้มาเยือนทั่วไป		นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	
	จำนวน (208)	ร้อยละ	จำนวน (192)	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	96	46.2	100	52.1
หญิง	112	53.8	92	47.9
อายุ				
ต่ำกว่า 20 ปี	33	15.9	6	3.1
20-30 ปี	99	47.6	106	55.2
31-40 ปี	53	25.5	64	33.3
มากกว่า 40 ปี	23	11.1	16	8.3
สถานภาพการสมรส				
โสด	134	64.4	141	73.4
สมรส	59	28.4	45	23.4
ม่าย หย่าร้าง และแยกกันอยู่	15	7.2	6	3.1
การศึกษา				
ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น	22	10.6	10	5.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย	28	13.5	20	10.4
อาชีวศึกษาและอนุปริญญา	39	18.8	20	10.4
ปริญญาตรีและปริญญาโท	119	57.2	142	74.0

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐานของนักท่องเที่ยว	(n=400)			
	ผู้มาเยือนทั่วไป		นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	
	จำนวน (208)	ร้อยละ	จำนวน (192)	ร้อยละ
อาชีพหลัก				
รับราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ	21	10.1	39	20.3
รับจ้างทั่วไป	35	16.8	30	15.6
พนักงานบริษัทเอกชน	66	31.7	60	31.3
พ่อค้า/นักธุรกิจ และทำกิจการส่วนตัว	32	15.4	26	13.5
นักเรียน/นักศึกษา	35	16.8	32	16.7
เกษตรกร, ไม่ได้ประกอบอาชีพ/ เกษียณอายุ/กำลังหางานทำ และ อื่นๆ (แม่บ้าน)	19	9.1	5	2.6
อาชีพรอง				
ไม่มีอาชีพรอง	194	93.3	185	96.4
มีอาชีพรอง	14	6.7	7	3.6
ประเภทอาชีพรอง				
ค้าขาย	8	57.1	1	14.3
ทำสวน	-	-	1	14.3
ธุรกิจส่วนตัว	4	28.6	1	14.3
รับจ้าง	2	14.3	4	57.1
รายได้ต่อเดือน				
ต่ำกว่า 5,000 บาท	18	8.7	9	4.7
5,001-10,000 บาท	41	19.7	51	26.6
10,001-20,000 บาท	69	33.2	72	37.5
20,001-30,000 บาท	21	10.1	19	9.9
สูงกว่า 30,000 บาท	24	11.5	24	12.5
ไม่มีรายได้เป็นของตนเอง/ไม่ได้ทำงาน /เกษียณอายุ/กำลังหางานทำ	35	16.8	17	8.9

3. ลักษณะและรูปแบบการเดินทาง

ลักษณะและรูปแบบการเดินทาง แบ่งออกเป็น ลักษณะและรูปแบบการเดินทางของผู้มาเยือนทั่วไป และลักษณะและรูปแบบการเดินทางของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบด้วย ประสพการณ์ในการเดินทาง จำนวนครั้งที่เคยมา ประเภทกลุ่มเดินทาง ขนาดกลุ่มเดินทาง วัตถุประสงค์ในการเดินทาง และการรับรู้ข่าวสาร รายละเอียดดังตารางที่ 5

2.1 ลักษณะและรูปแบบการเดินทางของผู้มาเยือนทั่วไป

จากการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนทั่วไปส่วนใหญ่ไม่มีประสพการณ์ในการเดินทางมาเยือนคือร้อยละ 55.8 และที่เหลือมีประสพการณ์ในการเดินทางมาเยือนคือร้อยละ 44.2 ผู้ที่มีประสพการณ์ในการเดินทางมาเยือนส่วนใหญ่เคยเดินทางมาแล้ว 1 ครั้งคือร้อยละ 48.9 และน้อยที่สุดเคยเดินทางมามากกว่า 3 ครั้งคือร้อยละ 8.7 ประเภทกลุ่มเดินทางส่วนใหญ่เดินทางมากับเพื่อนคือร้อยละ 51.4 รองลงมาเดินทางมากับครอบครัวคือร้อยละ 33.2 และน้อยที่สุดเดินทางมากับกลุ่มผสมระหว่างครอบครัวและเพื่อนคือร้อยละ 4.3 ขนาดกลุ่มเดินทางส่วนใหญ่มีขนาด 3-4 คนคือร้อยละ 28.8 รองลงมามีขนาดมากกว่า 8 คนคือร้อยละ 23.1 และน้อยที่สุดมีขนาด 7-8 คนคือร้อยละ 14.4 วัตถุประสงค์ในการเดินทางส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อผ่อนคลายความเครียด, เพื่อใช้เวลาพักผ่อนร่วมกับเพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัว และเพื่อมีโอกาสพบปะกับผู้คนในสังคมคือร้อยละ 69.7 รองลงมาเพื่อชื่นชมธรรมชาติและเพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติคือร้อยละ 13.9 และน้อยที่สุดเพื่อพัฒนาทักษะความชำนาญเฉพาะด้าน (ดำน้ำ), เพื่อพัฒนาความแข็งแรงของสุขภาพร่างกาย, เพื่อทัศนศึกษา, เพื่อการศึกษาวิจัย และอื่นๆ (อบรม/สัมมนา) คือร้อยละ 4.3 การรับรู้ข่าวสารส่วนใหญ่รับรู้มาจากเพื่อนคือร้อยละ 28.4 รองลงมารับรู้มาจากกรมอุทยานแห่งชาติพันธุ์พืชและสัตว์ป่าและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเท่ากันกับรับรู้มาจากหนังสือพิมพ์/นิตยสาร, สถาบันการศึกษา และอื่นๆ (บุคคลในครอบครัว) คือร้อยละ 12.5 และน้อยที่สุดรับรู้จากบริษัทนำเที่ยวคือร้อยละ 6.3

2.2 ลักษณะและรูปแบบการเดินทางของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่วนใหญ่มีประสพการณ์ในการเดินทางมาเยือนคือร้อยละ 64.1 และที่เหลือไม่มีประสพการณ์ในการเดินทางมาเยือนคือร้อยละ 35.9 ผู้ที่มีประสพการณ์ในการเดินทางมาเยือนส่วนใหญ่เคยเดินทางมาแล้ว 1 ครั้งคือร้อยละ 42.3 และน้อยที่สุดเคยเดินทางมามากกว่า 3 ครั้งคือร้อยละ 22.0 ประเภทกลุ่มเดินทางส่วนใหญ่เดินทางมากับเพื่อนคือร้อยละ 67.2 รองลงมาเดินทางมากับครอบครัวคือร้อยละ 22.9 และน้อยที่

สุดเดินทางมาคนเดียว, กลุ่มอบรม/สัมมนาและบริษัทนำเที่ยวคือร้อยละ 3.6 ขนาดกลุ่มเดินทางส่วนใหญ่มีขนาด 3-4 คนคือร้อยละ 36.5 รองลงมามีขนาดมากกว่า 8 คนคือร้อยละ 20.8 และน้อยที่สุดมีขนาด 7-8 คนคือร้อยละ 8.9 วัตถุประสงค์ในการเดินทางส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อผ่อนคลายความเครียด, เพื่อใช้เวลาพักผ่อนร่วมกับเพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัว และเพื่อมีโอกาสพบปะกับผู้คนในสังคมคือร้อยละ 66.7 รองลงมาเพื่อชื่นชมธรรมชาติและเพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติคือร้อยละ 16.1 และน้อยที่สุดเพื่อพัฒนาทักษะความชำนาญเฉพาะด้าน (ดำน้ำ), เพื่อพัฒนาความแข็งแรงของสุขภาพร่างกาย, เพื่อทักษะศึกษา, เพื่อการศึกษาวิจัย และอื่น ๆ (อบรม/สัมมนา) คือร้อยละ 4.2 การรับรู้ข่าวสารส่วนใหญ่รับรู้มาจากเพื่อนคือร้อยละ 27.6 รองลงมารับรู้มาจากบริษัทนำเที่ยว เท่ากันกับรับรู้มาจากวิทยุ/โทรทัศน์และอินเทอร์เน็ตคือร้อยละ 12.5 และน้อยที่สุดรับรู้จากหนังสือพิมพ์/นิตยสาร, สถาบันการศึกษา และอื่น ๆ (บุคคลในครอบครัว) คือร้อยละ 7.3

เมื่อเปรียบเทียบลักษณะและรูปแบบการเดินทางของทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศเคยเดินทางมามากกว่าผู้มาเยือนทั่วไป โดยนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เคยเดินทางมามากกว่า 3 ครั้งมีมากกว่าผู้มาเยือนทั่วไปกว่า 3 เท่าตัว ผู้มาเยือนทั่วไปที่มีขนาดกลุ่ม 7 คนและ 8 คนมีมากกว่านักท่องเที่ยวเชิงนิเวศถึงเกือบเท่าตัว มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางและการรับรู้ข่าวสารที่แตกต่างกันมากทั้ง 2 กลุ่ม แต่ผู้มาเยือนทั่วไปที่เดินทางมาคนเดียว, กลุ่มอบรมสัมมนา และบริษัทนำเที่ยวมีมากกว่านักท่องเที่ยวเชิงนิเวศถึง 3 เท่าตัว

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละลักษณะและรูปแบบการเดินทาง

ลักษณะและรูปแบบการเดินทาง	(n=400)			
	ผู้มาเยือนทั่วไป		นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(208)		(192)	
ประสบการณ์ในการเดินทาง				
ไม่เคยมา	116	55.8	69	35.9
เคยมา	92	44.2	123	64.1
จำนวนครั้งที่เคยมา				
1 ครั้ง	45	48.9	52	42.3
2 ครั้ง และ 3 ครั้ง	39	42.4	44	35.8
มากกว่า 3 ครั้ง	8	8.7	27	22.0

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลักษณะและรูปแบบการเดินทาง	(n=400)			
	ผู้มาเยือนทั่วไป		นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	
	จำนวน (208)	ร้อยละ	จำนวน (192)	ร้อยละ
ประเภทกลุ่มเดินทาง				
เพื่อน	107	51.4	129	67.2
ครอบครัว	69	33.2	44	22.9
กลุ่มผสมระหว่างครอบครัวและเพื่อน	9	4.3	12	6.3
มาคนเดียว, กลุ่มอบรม/สัมมนา และ บริษัทนำเที่ยว	23	11.1	7	3.6
ขนาดกลุ่มเดินทาง (คน)				
1-2	33	15.9	32	16.7
3-4	60	28.8	70	36.5
5-6	37	17.8	33	17.2
7-8	30	14.4	17	8.9
มากกว่า 8	48	23.1	40	20.8
วัตถุประสงค์ในการเดินทาง				
เพื่อชื่นชมธรรมชาติ และเพื่อเพิ่มพูนความรู้ เกี่ยวกับธรรมชาติ	29	13.9	31	16.1
เพื่อผ่อนคลายความเครียด, เพื่อใช้เวลาพักผ่อนร่วมกับเพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัว และเพื่อมีโอกาสพบปะกับผู้คนในสังคม	145	69.7	128	66.7
เพื่อหลีกเลี่ยงความจำเจในชีวิตประจำวัน และเพื่อหลีกเลี่ยงมลภาวะในเมือง	25	12.0	25	12.0
เพื่อพัฒนาทักษะความชำนาญเฉพาะด้าน (ดำน้ำ), เพื่อพัฒนาความแข็งแกร่งของ สุขภาพร่างกาย, เพื่อทัศนศึกษา, เพื่อการศึกษาวิจัย และอื่นๆ (อบรม/ สัมมนา)	9	4.3	8	4.2

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลักษณะและรูปแบบการเดินทาง	(n=400)			
	ผู้มาเยือนทั่วไป		นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(208)		(192)	
การรับรู้ข่าวสาร				
เพื่อน	59	28.4	53	27.6
บริษัทนำเที่ยว	13	6.3	24	12.5
กรมอุทยานแห่งชาติพันธุ์พืชและสัตว์ป่า และ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	26	12.5	18	9.4
วิทยุ/โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต	19	9.1	24	12.5
หนังสือพิมพ์/นิตยสาร, สถาบันการศึกษา และอื่นๆ (บุคคลในครอบครัว)	26	12.5	14	7.3

4. ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบ่งออกเป็น ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของผู้มาเยือนทั่วไป และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในด้านนี้ผู้ศึกษาได้แยกออกเป็นคำถามย่อยๆ จำนวน 20 ข้อคำถาม รายละเอียดดังตารางที่ 6

3.1 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของผู้มาเยือนทั่วไป

จากการศึกษาพบว่า เมื่อพิจารณาข้อคำถามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของผู้มาเยือนทั่วไป เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อคำถามที่มีผู้ตอบถูกเกินกว่าร้อยละ 80 มี 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 ความว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชมและหาความเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ ข้อ 7 ความว่า องค์ประกอบส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือทรัพยากรการท่องเที่ยว ข้อ 8 ความว่า องค์ประกอบส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือนักท่องเที่ยว ข้อ 11 ความว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ข้อ 14 ความว่า ในการพัฒนาบ้านพักสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีรูปแบบที่กลมกลืนกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น ข้อ 19 ความว่า บทบาทที่สำคัญอย่างหนึ่งของสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือการทำหน้าที่เป็นแบบอย่างที่ดีของการปรับตัวเข้าหาธรรมชาติ

ข้อคำถามที่ตอบผิดเป็นจำนวนมากเกินกว่าร้อยละ 30 ขึ้นไปมีทั้งหมด 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 6 เป็นคำถามเท็จ ความว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวทางธรรมชาติเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทางธรรมชาติทุกกลุ่ม ข้อ 9 เป็นคำถามเท็จ ความว่า ตลาดการท่องเที่ยวไม่ได้เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อ 15 เป็นคำถามเท็จ ความว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่มีการจำกัดขนาดกลุ่มของนักท่องเที่ยวให้มีขนาดเล็ก ข้อ 16 เป็นคำถามเท็จ ความว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่มีการจำกัดรูปแบบการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว ข้อ 18 เป็นคำถามเท็จ ความว่า กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์ไม่ถือว่าเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อคำถามที่ตอบว่าไม่ทราบเกินกว่าร้อยละ 10 ขึ้นไปมี 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2 ความว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ไปกับพืชพันธุ์และสัตว์ป่า ข้อ 3 เป็นคำถามเท็จ ความว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ ชื่นชม และหาความเพลิดเพลินไปกับแหล่งโบราณคดี ข้อ 4 ความว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีส่วนช่วยกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนท้องถิ่น ข้อ 9 เป็นคำถามเท็จ ความว่า ตลาดการท่องเที่ยวไม่ได้เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อ 10 ความว่า องค์ประกอบส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือการบริการด้านการท่องเที่ยว ข้อ 12 เป็นคำถามเท็จ ความว่า การจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ควรให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมเพราะคนในท้องถิ่นขาดทักษะด้านการบริการ ข้อ 15 เป็นคำถามเท็จ ความว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่มีการจำกัดขนาดกลุ่มของนักท่องเที่ยวให้มีขนาดเล็ก ข้อ 16 เป็นคำถามเท็จ ความว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่มีการจำกัดรูปแบบการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว ข้อ 17 เป็นคำถามเท็จ ความว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่เน้นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกสบายในแหล่งท่องเที่ยว ข้อ 18 เป็นคำถามเท็จ ความว่า กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์ไม่ถือว่าเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของผู้มาเยือนทั่วไปส่วนใหญ่มีความรู้มากคือร้อยละ 61.1 และน้อยที่สุดมีความรู้น้อยคือร้อยละ 7.2 ดังรายละเอียดในตารางที่ 7

3.2 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการศึกษาพบว่า เมื่อพิจารณาข้อคำถามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อคำถามที่มีผู้ตอบถูกเกินกว่าร้อยละ 80 มี 13 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 ความว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชมและหาความ

ผลิตเพลินไปกับทัศนียภาพ ข้อ 2 ความว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ไปกับพืชพันธุ์และสัตว์ป่า ข้อ 4 ความว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีส่วนช่วยกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนท้องถิ่น ข้อ 5 เป็นคำถามเท็จ ความว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่มีส่วนช่วยป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ข้อ 7 ความว่า องค์ประกอบส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือทรัพยากรการท่องเที่ยว ข้อ 8 ความว่า องค์ประกอบส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือนักท่องเที่ยว ข้อ 10 ความว่า องค์ประกอบส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ข้อ 11 ความว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ข้อ 12 เป็นคำถามเท็จ ความว่า การจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ควรให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมเพราะคนในท้องถิ่นขาดทักษะด้านการบริการ ข้อ 13 ความว่า ป้ายสื่อความหมายธรรมชาติเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพราะเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการท่องเที่ยว ข้อ 14 ความว่า ในการพัฒนาบ้านพักสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีรูปแบบที่กลมกลืนกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น ข้อ 17 ความว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่เน้นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกสบายในแหล่งท่องเที่ยว ข้อ 19 ความว่า บทบาทที่สำคัญอย่างหนึ่งของสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือการทำหน้าที่เป็นแบบอย่างที่ดีของการปรับตัวเข้าหาธรรมชาติ

ข้อคำถามที่ตอบผิดเป็นจำนวนมากเกินกว่าร้อยละ 30 ขึ้นไปมีทั้งหมด 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 6 เป็นคำถามเท็จ ความว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวทางธรรมชาติเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทางธรรมชาติทุกกลุ่ม ข้อ 9 เป็นคำถามเท็จ ความว่า ตลาดการท่องเที่ยวไม่ได้เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อ 15 เป็นคำถามเท็จ ความว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่มีการจำกัดขนาดกลุ่มของนักท่องเที่ยวให้มีขนาดเล็ก

ข้อคำถามที่ตอบว่าไม่ทราบเกินกว่าร้อยละ 10 ขึ้นไปมี 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3 เป็นคำถามเท็จ ความว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ ชื่นชม และหาความเพลิดเพลินไปกับแหล่งโบราณคดี และข้อ 18 เป็นคำถามเท็จ ความว่า กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์ไม่ถือว่าเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่วนใหญ่มีความรู้มากคือร้อยละ 85.9 และน้อยที่สุดมีความรู้น้อยคือร้อยละ 2.1 ดังรายละเอียดในตารางที่ 7

และเมื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความรู้ในระดับมากกว่าผู้มาเยือนทั่วไป ผู้มาเยือนทั่วไปมีความรู้อยู่ในระดับปานกลางมากกว่านักท่องเที่ยวเชิงนิเวศถึงเท่าตัว และผู้มาเยือนทั่วไปมีความรู้ในระดับน้อยกว่านักท่องเที่ยวเชิงนิเวศถึงเกือบ 4 เท่าตัว

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละข้อความคำตอบเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(n=400)

ข้อความคำตอบเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ผู้มาเยือนทั่วไป						นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
	ตอบถูก		ตอบผิด		ตอบไม่ทราบ		ตอบถูก		ตอบผิด		ตอบไม่ทราบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชมและหาความเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ	182	87.5	9	4.3	17	8.2	172	89.6	16	8.3	4	2.1
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้ไปกับพืชพันธุ์และสัตว์ป่า	166	79.8	21	10.1	21	10.1	183	95.3	4	2.1	5	2.6
3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ ชื่นชม และหาความเพลิดเพลินไปกับแหล่งโบราณคดี	116	55.8	62	29.8	30	14.4	143	74.5	29	15.1	20	10.4
4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีส่วนช่วยกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนท้องถิ่น	157	75.5	19	9.1	32	15.4	178	92.7	6	3.1	8	4.2
5. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่มีส่วนช่วยป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	128	61.5	60	28.8	20	9.6	166	86.5	16	8.3	10	5.2
6. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวทางธรรมชาติเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทางธรรมชาติทุกกลุ่ม	76	36.5	118	56.7	14	6.7	59	30.7	126	65.6	7	3.6
7. องค์ประกอบส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ ทรัพยากรการท่องเที่ยว	173	83.2	21	10.1	14	6.7	184	95.8	1	0.5	7	3.6

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n=400)

ข้อความถามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	ผู้มาเยือนทั่วไป						นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
	ตอบถูก		ตอบผิด		ตอบไม่ทราบ		ตอบถูก		ตอบผิด		ตอบไม่ทราบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
8. องค์ประกอบส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ นักท่องเที่ยว	169	81.3	24	11.5	15	7.2	183	95.3	5	2.6	4	2.1
9. ตลาดการท่องเที่ยวไม่ได้เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	93	44.7	89	42.8	26	12.5	108	56.3	65	33.9	19	9.9
10. องค์ประกอบส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ การบริการด้านการท่องเที่ยว	152	73.1	28	13.5	28	13.5	165	85.9	19	9.9	8	4.2
11. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	173	83.2	22	10.6	13	6.3	178	92.7	10	5.2	4	2.1
12. การจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ควรให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมเพราะคนในท้องถิ่นขาดทักษะด้านการบริการ	147	70.7	37	17.8	24	11.5	182	94.8	4	2.1	6	3.1
13. ป้ายสื่อความหมายธรรมชาติเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพราะเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการท่องเที่ยว	162	77.9	30	14.4	16	7.7	181	94.3	9	4.7	2	1.0

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n=400)

ข้อคำถามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	ผู้มาเยือนทั่วไป						นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
	ตอบถูก		ตอบผิด		ตอบไม่ทราบ		ตอบถูก		ตอบผิด		ตอบไม่ทราบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
14. ในการพัฒนาบ้านพักสำหรับการท่องเที่ยว เชิงนิเวศควรมีรูปแบบที่กลมกลืนกับธรรม ชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น	175	84.1	14	6.7	19	9.1	185	96.4	7	3.6	-	-
15. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่มีการจำกัดขนาด กลุ่มของนักท่องเที่ยวให้มีขนาดเล็ก	78	37.5	98	47.1	32	15.4	111	57.8	72	37.5	9	4.7
16. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่มีการจำกัดรูป แบบการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว	99	47.6	72	34.6	37	17.8	137	71.4	47	24.5	8	4.2
17. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่เน้นทรัพยากรการ ท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวก สะดวกสบายในแหล่งท่องเที่ยว	145	69.7	41	19.7	22	10.6	154	80.2	30	15.6	8	4.2
18. กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์ไม่ ถือว่าเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	100	48.1	74	35.6	34	16.3	125	65.1	39	20.3	28	14.6
19. บทบาทที่สำคัญอย่างหนึ่งของสิ่งอำนวยความสะดวก ความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ การทำหน้าที่เป็นแบบอย่างที่ดีของการปรับ ตัวเข้าหาธรรมชาติ	167	80.3	22	10.6	19	9.1	176	91.7	9	4.7	7	3.6

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n=400)

ข้อความถามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	ผู้มาเยือนทั่วไป						นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
	ตอบถูก		ตอบผิด		ตอบไม่ทราบ		ตอบถูก		ตอบผิด		ตอบไม่ทราบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
20. หัวใจสำคัญของระบบการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ การมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการร่วมดำเนินการ บริหารจัดการ เช่น การขายของที่ระลึกให้ กับนักท่องเที่ยว	143	68.8	49	23.6	16	7.7	147	76.6	32	16.7	13	6.8
รวม	202	42.2	197	41.2	80	16.8	192	45.9	175	41.8	52	12.5

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ผู้มาเยือนทั่วไป		นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	
	จำนวน (208)	ร้อยละ	จำนวน (192)	ร้อยละ
น้อย	15	7.2	4	2.1
ปานกลาง	66	31.7	23	12.0
มาก	127	61.1	165	85.9

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ แบ่งออกเป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการของผู้มาเยือนทั่วไป และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศสรุปได้ดังนี้

5.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการของผู้มาเยือนทั่วไป

จากการศึกษาพบว่า ถ้าพิจารณาเป็นรายชื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่ผู้มาเยือนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่ดีมากคือ ข้อ 8 จุดชมวิวน้ำตกธารมะยมคือร้อยละ 43.3 มีความคิดเห็นที่ดีคือข้อ 12 แผ่นป้ายสัญลักษณ์สื่อความหมายภายในพื้นที่คือร้อยละ 55.8 มีความคิดเห็นว่าเป็นข้อ 21 สื่อสิ่งพิมพ์และเอกสารเผยแพร่คือร้อยละ 57.2 มีความคิดเห็นที่ไม่ดีคือ ข้อ 9 จุดชมวิวอ่าวคลองสน-หาดทรายขาวคือร้อยละ 21.2 ไม่ดีอย่างมากคือ ข้อ 17 ที่จอดรถ และ ข้อ 19 ถังขยะ เท่ากันคือร้อยละ 1.9 ไม่ตอบคือ ข้อ 6 เส้นทางเดินเท้าแหลมไชยเชษฐาคือร้อยละ 63.9 ดังแสดงในตารางที่ 8

นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นอื่นๆ ของผู้มาเยือนทั่วไปเพิ่มเติมคือ ควรมีที่พักระหว่างทาง และห้องน้ำ-ห้องอาบน้ำมีไม่เพียงพอ ดังแสดงในตารางที่ 9

สรุปได้ว่า ผู้มาเยือนทั่วไปส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการอยู่ในเกณฑ์พอใช้คือร้อยละ 51.9 ดังแสดงในตารางที่ 10

5.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการศึกษาพบว่า ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อ สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการที่นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่ดีมากคือ ข้อ 8 จุดชมวิวน้ำตกธารมะยมคือร้อยละ 39.6 มีความคิดเห็นที่ดีคือ ข้อ 1 ถนน/เส้นทางเข้าถึง(โดยรวม)คือร้อยละ 62.5 มีความคิดเห็นว่าเป็นพอใช้คือ ข้อ 16 ร้านจำหน่ายเครื่องใช้เบ็ดเตล็ดคือร้อยละ 49.0 มีความคิดเห็นว่าเป็นไม่ดีคือ ข้อ 9 จุดชมวิวอ่าวคลองสน-หาดทรายขาวคือร้อยละ 25.0 มีความคิดเห็นว่าเป็นไม่ดียิ่งมากคือ ข้อ 17 ที่จอดรถคือร้อยละ 2.1 ไม่ตอบคือ ข้อ 6 เส้นทางเดินเท้าแหลมไชยเชษฐ์คือร้อยละ 63.0 ดังแสดงในตารางที่ 8

นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นอื่นๆ ของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพิ่มเติมคือ ร้านขายของที่ระลึกมีน้อยเกินไป และอยากให้ทางอุทยานมีสถานที่กางเต็นท์ที่ดีกว่านี้ ดังแสดงในตารางที่ 9

สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการอยู่ในเกณฑ์พอใช้คือร้อยละ 53.6 ดังแสดงในตารางที่ 10

และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้ง 2 กลุ่มพบว่า ผู้มาเยือนทั่วไปมีความคิดเห็นว่าเป็นไม่ดี พอใช้ ดี และดีมาก มากกว่านักท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพียงเล็กน้อย

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ

(n=400)

สิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการ	ผู้มาเยือนทั่วไป (208)						นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (192)					
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดี อย่าง มาก	ไม่ตอบ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดี อย่าง มาก	ไม่ตอบ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)
1. ถนน/เส้นทางเข้าถึง (โดยรวม)	59 (28.4)	84 (40.4)	57 (27.4)	2 (1.0)	1 (0.5)	5 (2.4)	41 (21.4)	120 (62.5)	31 (16.1)	-	-	-
2. เส้นทางเดินเท้า น้ำตกคีรีเพชร	3 (1.4)	46 (22.1)	40 (19.2)	3 (1.4)	2 (1.0)	114 (54.8)	3 (1.6)	35 (18.2)	42 (21.9)	2 (1.0)	-	110 (57.3)
3. เส้นทางเดินเท้า น้ำตกคลองหนึ่ง	5 (2.4)	43 (20.7)	50 (24.0)	2 (1.0)	2 (1.0)	106 (51.0)	3 (1.6)	38 (19.8)	43 (22.4)	-	-	108 (56.3)
4. เส้นทางเดินเท้า น้ำตกธารมะยม	39 (18.8)	75 (36.1)	50 (24.0)	7 (3.4)	-	37 (17.8)	10 (5.2)	94 (49.0)	53 (27.6)	7 (3.6)	-	28 (14.6)
5. เส้นทางเดินเท้า น้ำตกคลองพลู	8 (3.8)	33 (15.9)	66 (31.7)	2 (1.0)	-	99 (47.6)	2 (1.0)	55 (28.6)	60 (31.3)	1 (0.5)	-	74 (38.5)
6. เส้นทางเดินเท้า แหลมไชยเชษฐ	7 (3.4)	30 (14.4)	35 (16.8)	3 (1.4)	-	133 (63.9)	5 (2.6)	33 (17.2)	30 (15.6)	3 (1.6)	-	121 (63.0)
7. พื้นที่กางเต็นท์ น้ำตกธารมะยม	34 (16.3)	61 (29.3)	62 (29.8)	30 (14.4)	-	21 (10.1)	16 (8.3)	73 (38.0)	67 (34.9)	9 (4.7)	-	27 (14.1)

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(n=400)

สิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการ	ผู้มาเยือนทั่วไป						นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดี อย่าง มาก	ไม่ตอบ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดี อย่าง มาก	ไม่ตอบ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)
8. จุดชมวิวน้ำตกธารมะยม	90 (43.3)	50 (24.0)	39 (18.8)	5 (2.4)	2 (1.0)	22 (10.6)	76 (39.6)	52 (27.1)	35 (18.2)	1 (0.5)	-	28 (14.6)
9. จุดชมวิว อ่าวคลองสน-หารายขาว	19 (9.1)	40 (19.2)	19 (9.1)	44 (21.2)	-	86 (41.3)	10 (5.2)	39 (20.3)	28 (14.6)	48 (25.0)	2 (1.0)	65 (33.9)
10. จุดชมวิว แหลมไชยเชษฐ	9 (4.3)	37 (17.8)	48 (23.1)	2 (1.0)	-	112 (53.8)	10 (5.2)	43 (22.4)	29 (15.1)	1 (0.5)	-	109 (56.8)
11. จุดชมวิวอ่าวบางบัว	1 (0.5)	28 (13.5)	60 (28.8)	10 (4.8)	-	109 (52.4)	-	38 (19.8)	29 (15.1)	15 (7.8)	-	110 (57.3)
12. แผ่นป้ายสัญลักษณ์สื่อความหมาย ภายในพื้นที่	11 (5.3)	116 (55.8)	59 (28.4)	12 (5.8)	1 (0.5)	9 (4.3)	34 (17.7)	78 (40.6)	57 (29.7)	17 (8.9)	1 (0.5)	5 (2.6)
13. แผ่นป้ายบอกเส้นทาง	15 (7.2)	99 (47.6)	80 (38.5)	10 (4.8)	1 (0.5)	3 (1.4)	38 (19.8)	85 (44.3)	56 (29.2)	11 (5.7)	-	2 (1.0)
14. ป้ายเตือนความปลอดภัย	18 (8.7)	94 (45.2)	80 (38.5)	14 (6.7)	2 (1.0)	-	37 (19.3)	83 (43.2)	49 (25.5)	21 (10.9)	1 (0.5)	1 (0.5)

ตารางที่ 8 (ต่อ)

สิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการ	(n=400)											
	ผู้มาเยือนทั่วไป						นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดี อย่าง มาก	ไม่ตอบ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดี อย่าง มาก	ไม่ตอบ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
15. ร้านอาหาร/เครื่องดื่ม	12 (5.8)	100 (48.1)	89 (42.8)	4 (1.9)	1 (0.5)	2 (1.0)	7 (3.6)	97 (50.5)	81 (42.2)	5 (2.6)	1 (0.5)	1 (0.5)
16. ร้านจำหน่ายเครื่องใช้เบ็ดเตล็ด	20 (9.6)	84 (40.4)	97 (46.6)	6 (2.9)	1 (0.5)	-	2 (1.0)	91 (47.7)	94 (49.0)	3 (1.6)	-	2 (1.0)
17. ที่จอดรถ	4 (1.9)	95 (45.7)	97 (46.6)	8 (3.8)	4 (1.9)	-	4 (2.1)	94 (49.0)	81 (42.2)	9 (4.7)	4 (2.1)	-
18. ห้องน้ำ-ห้องสุขา	9 (4.3)	80 (38.5)	88 (42.3)	29 (13.9)	2 (1.0)	-	3 (1.6)	81 (42.2)	79 (41.1)	28 (14.6)	-	1 (0.5)
19. ถังขยะ	5 (2.4)	90 (43.3)	86 (41.3)	23 (11.1)	4 (1.9)	-	4 (2.1)	91 (47.4)	67 (34.9)	28 (14.6)	1 (0.5)	1 (0.5)
20. จำนวนเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ	31 (14.9)	68 (32.7)	95 (45.7)	10 (4.8)	3 (1.4)	1 (0.5)	31 (16.1)	69 (35.9)	74 (38.5)	17 (8.9)	1 (0.5)	-
21. สื่อสิ่งพิมพ์และเอกสารเผยแพร่	30 (14.4)	34 (16.3)	119 (57.2)	22 (10.6)	1 (0.5)	2 (1.0)	35 (18.2)	54 (28.1)	74 (38.5)	28 (14.6)	-	1 (0.5)

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(n=400)

สิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการ	ผู้มาเยือนทั่วไป						นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดี อย่าง มาก	ไม่ตอบ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดี อย่าง มาก	ไม่ตอบ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)
22. ระบบกำจัดขยะและความสะอาด โดยรวม	23 (11.1)	70 (33.7)	101 (48.6)	11 (5.3)	3 (1.4)	-	13 (6.8)	63 (32.8)	86 (44.8)	28 (14.6)	1 (0.5)	1 (0.5)
23. การให้บริการของศูนย์บริการนัก ท่องเที่ยว	47 (22.6)	80 (38.5)	67 (32.2)	11 (5.3)	1 (0.5)	2 (1.0)	48 (25.0)	67 (34.9)	62 (32.3)	14 (7.3)	-	1 (0.5)
24. การรักษาความปลอดภัย	42 (20.2)	90 (43.3)	64 (30.8)	10 (4.8)	1 (0.5)	1 (0.5)	41 (21.4)	69 (35.9)	77 (40.1)	4 (2.1)	-	1 (0.5)
25. การดูแลรักษาความสวยงามของ ธรรมชาติ	44 (21.2)	104 (50.0)	42 (20.2)	17 (8.2)	1 (0.5)	-	48 (25.0)	87 (45.3)	40 (20.8)	15 (7.8)	1 (0.5)	1 (0.5)
26. การต้อนรับและอัธยาศัยของเจ้า หน้าที่	48 (23.1)	74 (35.6)	74 (35.6)	11 (5.3)	1 (0.5)	-	51 (26.6)	82 (42.7)	53 (27.6)	6 (3.1)	-	-
27. การตกแต่งบริเวณ	44 (21.2)	81 (38.9)	78 (37.5)	3 (1.4)	1 (0.5)	1 (0.5)	41 (21.4)	83 (43.2)	62 (32.3)	5 (2.6)	-	1 (0.5)
รวม	151	204	203	104	11	141	124	190	187	112	9	125

ตารางที่ 9 ความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ

(n = 4)

ความคิดเห็นอื่น ๆ	ผู้มาเยือนทั่วไป		นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(2)		(2)	
ควรมีที่พักระหว่างทาง	1	50.0	-	-
ร้านขายของที่ระลึกมีน้อยเกินไป	-	-	1	50.0
ห้องน้ำ-ห้องอาบน้ำไม่เพียงพอ	1	50.0	-	-
อยากให้ทางอุทยานมีสถานที่กางเต็นท์ที่ดีกว่านี้	-	-	1	50.0

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ

(n = 400)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ	ผู้มาเยือนทั่วไป		นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(208)	(52.0)	(192)	(48.0)
ไม่ดี	52	25.0	44	22.9
พอใช้	108	51.9	103	53.6
ดี และดีมาก	48	23.1	45	23.4

6. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ใช้วิธีการทางสถิติแบบ t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรที่จำแนกเป็น 2 กลุ่ม โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการทดสอบมีดังนี้

สมมติฐานที่ 1 นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีเพศเดียวกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีเพศเดียวกันต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด พบว่า ผู้มาเยือนทั่วไปเพศชายมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการมากกว่าเพศหญิง คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.0729 กับ 3.0248 ตามลำดับ และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพศชายมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการมากกว่าเพศหญิง คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.1030 กับ 3.0374 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 11

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีเพศเดียวกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้มาเยือนทั่วไปและนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งเพศชายและเพศหญิงมีจำนวนที่ใกล้เคียงกัน รวมทั้งมีความสนใจในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการที่จะต้องใช้บริการเมื่อเดินทางมาถึง หรือมีการเกี่ยวข้องกับบริการต่างๆ คล้ายคลึงกัน จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จีรนุช (2534) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ ที่พบว่า เพศ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ และผลการศึกษาของ วาชรรัตน์ (2546) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก ที่พบว่า เพศ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 11 การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้มาเยือนทั่วไป จำแนกตามเพศ

(n=400)

เพศ	ผู้มาเยือนทั่วไป			นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			ค่า t	Sig
	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน		
ชาย	96	3.0729	0.6213	100	3.1030	0.5383	-0.3619	NS
หญิง	112	3.0248	0.4962	92	3.0374	0.5265	-0.1745	NS
รวม	208	3.0470	0.5566	192	3.0716	0.5323	-0.4518	NS

หมายเหตุ NS ไม่มีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 2 นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีช่วงอายุเดียวกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีช่วงอายุเดียวกันต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด ซึ่งได้แบ่งช่วงอายุออกเป็น 4 ช่วง คือ ต่ำกว่า 20 ปี 20-30 ปี 31-40 ปี และมากกว่า 40 ปี พบว่า ผู้มาเยือนทั่วไปที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการมากกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.2615 เปรียบเทียบกับ 3.0576 สำหรับกลุ่มอายุ 20-30 ปี เปรียบเทียบกับ 2.9729 สำหรับกลุ่มอายุมากกว่า 40 ปี และเปรียบเทียบกับ 2.9259 สำหรับกลุ่มอายุ 31-40 ปี ตามลำดับ และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการมากกว่ากลุ่มที่มีอายุมากกว่า คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3642 เปรียบเทียบกับ 3.1319 สำหรับกลุ่มอายุมากกว่า 40 ปี เปรียบเทียบกับ 3.0984 สำหรับกลุ่มอายุ 31-40 ปี และเปรียบเทียบกับ 3.0297 สำหรับกลุ่มอายุ 20-30 ปี ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 12

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีช่วงอายุเดียวกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ทั้งผู้มาเยือนทั่วไปและนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในทุกๆ ช่วงอายุอาจมีความพึงพอใจในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่างๆ ที่มีอยู่แล้ว จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จีรนุช (2534) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อ

แนวนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ ที่พบว่า อายุ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแนวนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ ผลการศึกษาของ อภิวัชรธน์ (2534) ซึ่งศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักแรมที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่พบว่า อายุ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักแรม ผลการศึกษาของ อนุสิทธิ์ (2545) ซึ่งศึกษาเรื่องความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ที่พบว่า อายุ มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และผลการศึกษาของ วาชรธน์ (2546) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก ที่พบว่า อายุ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 12 การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้มาเยือนทั่วไป จำแนกตามช่วงอายุ

(n=400)

อายุ	ผู้มาเยือนทั่วไป			นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			Sig
	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	
		มาตรฐาน	มาตรฐาน		มาตรฐาน	มาตรฐาน	
ต่ำกว่า 20 ปี	33	3.2615	0.5011	6	3.3642	0.6274	-0.3795 NS
20-30 ปี	99	3.0576	0.5767	106	3.0297	0.4748	0.3767 NS
31-40 ปี	53	2.9259	0.5377	64	3.0984	0.5959	-1.6445 NS
มากกว่า 40 ปี	23	2.9729	0.5232	16	3.1319	0.5949	-0.8620 NS
รวม	208	3.0470	0.5566	192	3.0716	0.5323	-0.4518 NS

หมายเหตุ NS ไม่มีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 3 นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีสถานภาพการสมรสเหมือนกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมความสะดวกและการบริการแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีสถานภาพการสมรสเหมือนกันต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมความสะดวกและการบริการ ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด ซึ่งได้แบ่งประเภทของสถานภาพการสมรสออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ โสด สมรส และม่าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่ พบว่า ผู้มาเยือนทั่วไปที่มีสถานภาพม่าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมความสะดวกและการบริการมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรส และผู้ที่มีสถานภาพโสด คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.1284 เปรียบเทียบกับ 3.0458 สำหรับผู้ที่มีสถานภาพสมรส และเปรียบเทียบกับ 3.0384 สำหรับผู้ที่มีสถานภาพโสด ตามลำดับ และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีสถานภาพม่าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมความสะดวกและการบริการมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรส และสถานภาพโสด คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.2531 เปรียบเทียบกับ 3.1193 สำหรับผู้ที่มีสถานภาพสมรส และเปรียบเทียบกับ 3.0486 สำหรับผู้ที่มีสถานภาพโสด ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 13

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีสถานภาพการสมรสเหมือนกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมความสะดวกและการบริการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก มีการใช้บริการสิ่งแวดล้อมความสะดวกและการบริการต่างๆ เท่าเทียมกัน จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปรียาพร (2527) ซึ่งศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย ที่พบว่า สถานภาพการสมรสมีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนการพัฒนาสิ่งแวดล้อม และผลการศึกษาของ อภิวรรณ (2534) ซึ่งศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่พบว่า สถานภาพการสมรส มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อน

ตารางที่ 13 การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้มาเยือนทั่วไป จำแนกตามสถานภาพการสมรส

สถานภาพ การสมรส	(n=400)							Sig
	ผู้มาเยือนทั่วไป			นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			ค่า F	
	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน		
โสด	134	3.0384	0.5871	141	3.0486	0.5353	-0.1503	NS
สมรส	59	3.0458	0.4819	45	3.1193	0.5030	-0.7518	NS
ม่าย หย่าร้าง และ แยกกันอยู่	15	3.1284	0.5794	6	3.2531	0.7068	-0.3837	NS
รวม	208	3.0470	0.5566	192	3.0716	0.5323	-0.4518	NS

หมายเหตุ NS ไม่มีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 4 นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีระดับการศึกษาเหมือนกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีระดับการศึกษาเหมือนกันต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด ซึ่งได้แบ่งระดับการศึกษาออกเป็น 4 ระดับ คือ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีวศึกษาและอนุปริญญา และปริญญาตรีและปริญญาโท พบว่า ผู้มาเยือนทั่วไปที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับปริญญาตรีและปริญญาโท และระดับอาชีวศึกษาและอนุปริญญา คือ ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.1919 เปรียบเทียบกับ 3.0833 สำหรับผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เปรียบเทียบกับ 3.0265 สำหรับผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท และเปรียบเทียบกับ 3.0019 สำหรับผู้ที่มีการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอนุปริญญา ตามลำดับ และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอาชีวศึกษาและอนุปริญญา คือ ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นมีค่าเฉลี่ยเท่า

กับ 3.2741 เปรียบเทียบกับ 3.1390 สำหรับระดับปริญญาตรีและปริญญาโท เปรียบเทียบกับ 2.8426 สำหรับผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และเปรียบเทียบกับ 2.7204 สำหรับระดับอาชีวศึกษาและอนุปริญญา ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 14

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีระดับการศึกษาเหมือนกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก มีการศึกษาหรือรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างอย่างเท่าเทียมกัน จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปรียาพร (2527) ซึ่งศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนการพัฒนาลำโพงท่องเที่ยวต่อแผนการพัฒนาลำโพงท่องเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย ที่พบว่า ระดับการศึกษา มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนการพัฒนาลำโพงท่องเที่ยว ความสะดวก ผลการศึกษาของ จิรนุช (2534) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแนวนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาลำโพงท่องเที่ยวความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติที่พบว่า ระดับการศึกษา มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแนวนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาลำโพงท่องเที่ยวความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ และผลการศึกษาของ วาชรรัตน์ (2546) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก ที่พบว่า ระดับการศึกษา มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 14 การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไป จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	(n=400)							Sig
	ผู้มาเยือนทั่วไป			นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			ค่า t	
	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน		
ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น	22	3.1919	0.4833	10	3.2741	0.7406	-0.3213	NS
มัธยมศึกษาตอนปลาย	28	3.0833	0.6321	20	2.8426	0.3591	1.6723	NS
อาชีวศึกษาและอนุปริญญา	39	3.0019	0.4832	20	2.7204	0.5681	1.8926	NS
ปริญญาตรีและปริญญาโท	119	3.0265	0.5744	142	3.1390	0.5055	-1.6638	NS
รวม	208	3.0470	0.5566	092	5.0716	0.5323	-0.4518	NS

หมายเหตุ NS ไม่มีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 5 นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีอาชีพเหมือนกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีอาชีพเหมือนกันต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด ซึ่งได้แบ่งประเภทของอาชีพออกเป็น 6 ประเภท คือ รัฐบาลและพนักงานรัฐวิสาหกิจ รับจ้างทั่วไป พนักงานบริษัทเอกชน พ่อค้า/นักธุรกิจและทำกิจการส่วนตัว นักเรียน/นักศึกษา และเกษตรกร, ไม่ได้ประกอบอาชีพ/เกษียณอายุ/กำลังหางานทำ, อื่นๆ (แม่บ้าน) พบว่า ผู้มาเยือนทั่วไปที่มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการมากกว่าพนักงานบริษัทเอกชน พ่อค้า/นักธุรกิจและทำกิจการส่วนตัว รับจ้างทั่วไป รัฐบาลและพนักงานรัฐวิสาหกิจ และเกษตรกร, ไม่ได้ประกอบอาชีพ/เกษียณอายุ/กำลังหางานทำ, อื่นๆ (แม่บ้าน) คือ นักเรียน/นักศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.1291

เปรียบเทียบกับ 3.1038 สำหรับผู้มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน เปรียบกับ 3.0440 สำหรับผู้ที่ประกอบอาชีพพ่อค้า/นักธุรกิจและมีกิจการส่วนตัว เปรียบเทียบกับ 3.0402 สำหรับผู้มีอาชีพรับจ้างทั่วไป เปรียบเทียบกับ 2.9383 สำหรับผู้มีอาชีพรับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ และเปรียบเทียบกับ 2.8363 สำหรับผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกร, ไม่ได้ประกอบอาชีพ/เกษียณอายุ/กำลังหางานทำ, อื่น ๆ (แม่บ้าน) และเปรียบเทียบกับ 2.8025 สำหรับผู้ที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ (เกษตรกร) ตามลำดับ และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการมากกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ่อค้า/นักธุรกิจและมีกิจการส่วนตัว พนักงานบริษัทเอกชน นักเรียน/นักศึกษา อื่น ๆ (เกษตรกร) และผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ/เกษียณอายุ/กำลังหางานทำ คือ ผู้ที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3037 เปรียบเทียบกับ 3.1282 สำหรับผู้มีอาชีพรับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ เปรียบเทียบกับ 3.1268 สำหรับพ่อค้า/นักธุรกิจและมีกิจการส่วนตัว เปรียบเทียบกับ 3.0117 สำหรับพนักงานบริษัทเอกชน เปรียบเทียบกับ 2.9456 สำหรับนักเรียน/นักศึกษา เปรียบเทียบกับ 2.8025 สำหรับผู้ที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ (เกษตรกร) และเปรียบเทียบกับ 2.4741 สำหรับผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ/เกษียณอายุ/กำลังหางานทำ ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 15

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีอาชีพเดียวกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก มีการใช้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการต่างๆ เท่าเทียมกัน ดังนั้น จึงมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปรียาพร (2527) ซึ่งศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย ที่พบว่า อาชีพมีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ผลการศึกษาของ พันทิพา (2530) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่พบว่า อาชีพ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ผลการศึกษาของ ชนพรรธน์ (2535) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมกายภาพบริเวณอุทยานนกน้ำ บึงบรเพ็ด จำกัด นครสวรรค์ ที่พบว่า อาชีพ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ผลการศึกษาของอภิวรรณ (2534) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อน และผลการศึกษาของวษรัตน์ (2546) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติภูหินร่อง

กล้า จังหวัดพิษณุโลก ที่พบว่า อาชีพ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 15 การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้มาเยือนทั่วไป จำแนกตามอาชีพ

(n=400)

อาชีพ	ผู้มาเยือนทั่วไป			นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			ค่า t	Sig
	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน		
รับราชการและพนักงาน รัฐวิสาหกิจ	21	2.9383	0.5858	39	3.1282	0.5963	-1.1901	NS
รับจ้างทั่วไป	35	3.0402	0.5060	30	3.3037	0.6121	-1.8724	NS
พนักงานบริษัทเอกชน	66	3.1038	0.5791	60	3.0117	0.5348	0.9281	NS
พ่อค้า/นักธุรกิจ และ ทำกิจการส่วนตัว	32	3.0440	0.6540	26	3.1268	0.1963	-0.6795	NS
นักเรียน/นักศึกษา	35	3.1291	0.4932	32	2.9456	0.4753	1.5503	NS
เกษตรกร, ไม่ได้ประกอบอาชีพ /เกษียณอายุ /กำลังหางานทำ, อื่นๆ (แม่บ้าน)	19	2.8363	0.4523	5	2.4741	0.3772	1.8288	NS
รวม	208	3.0470	0.5566	192	3.0716	0.5323	-0.4518	NS

หมายเหตุ NS ไม่มีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 6 นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีระดับรายได้เท่ากัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีระดับรายได้เท่ากันต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด ซึ่งได้แบ่งระดับรายได้ออกเป็น 6 ระดับ คือ ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,001-10,000 บาท 10,001-20,000 บาท 20,001-30,000 บาท สูงกว่า 30,000 บาท และไม่มีรายได้เป็นของตัวเอง/ไม่ได้ทำงาน/เกษียณอายุ/กำลังหางานทำ พบว่า ผู้มาเยือนทั่วไปที่มีรายได้สูงกว่า 30,000 บาท มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการมากกว่า ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,001-10,000 บาท 10,001-20,000 บาท

20,001-30,000 บาท และไม่มีรายได้เป็นของตัวเอง/ไม่ได้ทำงาน/เกษียณอายุ/กำลังหางานทำ ตามลำดับ คือ ผู้ที่มีรายได้สูงกว่า 30,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.2562 เปรียบเทียบกับ 3.2181 สำหรับรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท เปรียบเทียบกับ 3.1084 สำหรับรายได้ 5,001-10,000 บาท เปรียบเทียบกับ 3.0209 สำหรับรายได้ 10,001-20,000 บาท เปรียบเทียบกับ 2.9824 สำหรับรายได้ 20,001-30,000 บาท และเปรียบเทียบกับ 2.8339 สำหรับผู้ที่ไม่มียาได้เป็นของตัวเอง/ไม่ได้ทำงาน/เกษียณอายุ/กำลังหางานทำ และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการมากกว่าผู้ที่มีรายได้ 20,001-30,000 บาท สูงกว่า 30,000 บาท 10,001-20,000 บาท 5,001-10,000 บาท และไม่มีรายได้เป็นของตัวเอง/ไม่ได้ทำงาน/เกษียณอายุ/กำลังหางานทำ ตามลำดับ คือ ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.2551 เปรียบเทียบกับ 3.2417 สำหรับ 20,001-30,000 บาท เปรียบเทียบกับ 3.1713 สำหรับรายได้สูงกว่า 30,000 บาท เปรียบเทียบกับ 3.0823 สำหรับ 10,001-20,000 บาท เปรียบเทียบกับ 2.9840 สำหรับ 5,001-10,000 บาท และเปรียบเทียบกับ 2.8606 สำหรับผู้ที่ไม่มียาได้เป็นของตัวเอง/ไม่ได้ทำงาน/เกษียณอายุ/กำลังหางานทำ ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 16

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีระดับรายได้เท่ากันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ระดับรายได้ไม่มีผลต่อการใช้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พันทิพา (2530) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่พบว่า รายได้ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ผลการศึกษาของ จิรนุช (2534) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ ที่พบว่า รายได้ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ ผลการศึกษาของอภิวรรณ (2534) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักแรมที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่พบว่า รายได้ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักแรม ผลการศึกษาของชนพรรณ (2535) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพบริเวณอุทยานนกน้ำ บึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ ที่พบว่า รายได้ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ผลการศึกษาของ อนุสิทธิ์ (2545) ซึ่งศึกษาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวใน

อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ที่พบว่า รายได้ มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 16 การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้มาเยือนทั่วไป จำแนกตามรายได้

(n=400)

รายได้	ผู้มาเยือนทั่วไป			นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			ค่า t	Sig
	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	18	3.2181	0.4230	9	3.2551	0.5330	-0.1816	NS
5,001-10,000 บาท	41	3.1084	0.4948	51	2.9840	0.5306	1.1605	NS
10,001-20,000 บาท	69	3.0209	0.6510	72	3.0823	0.4940	-0.6290	NS
20,001-30,000 บาท	21	2.9824	0.4301	19	3.2417	0.6215	-1.5190	NS
สูงกว่า 30,000 บาท	24	3.2562	0.6769	24	3.1713	0.6109	0.4562	NS
ไม่มีรายได้เป็นของตัวเอง /ไม่ได้ทำงาน /เกษียณอายุ /กำลังหางานทำ	35	2.8339	0.3746	17	2.8606	0.4077	-0.2274	NS
รวม	208	3.0470	0.5566	192	3.0716	0.5323	-0.4518	NS

หมายเหตุ NS ไม่มีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 7 นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีประสบการณ์ในการเดินทางเหมือนกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีประสบการณ์ในการเดินทางเหมือนกันต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด ซึ่งได้แบ่งประเภทประสบการณ์ในการเดินทางไว้ 2 ประเภท คือ ไม่เคยมา และเคยมา พบว่า ผู้มาเยือนทั่วไปที่เคยเดินทางมา มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการมากกว่าผู้ที่ไม่เคยมา คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.1232 กับ 2.9866 ตามลำดับ และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เคยเดินทางมา มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการมากกว่าผู้ที่ไม่เคยมา คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.1105 เปรียบเทียบกับ 3.0021 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 17

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีประสบการณ์ในการเดินทางเหมือนกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปทั้งที่เคยเดินทางมาเยือนและไม่เคยเดินทางมาเยือนนั้น อาจมีการใช้บริการในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการต่างๆ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วาชรรัตน์ (2546) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก ที่พบว่า เพศ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 17 การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้มาเยือนทั่วไป จำแนกตามประสบการณ์ในการเดินทาง

(n=400)

ประสบการณ์ในการเดินทาง	ผู้มาเยือนทั่วไป			นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			ค่า t	Sig
	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน		
ไม่เคย	116	2.9866	0.5280	69	3.0021	0.5301	-0.1926	NS
เคย	92	3.1232	0.5846	123	3.1105	0.5317	0.1638	NS
รวม	208	3.0470	0.5566	192	3.0716	0.5323	-0.4518	NS

หมายเหตุ NS ไม่มีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 8 นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีประเภทกลุ่มเดินทางเดียวกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีประเภทกลุ่มเดินทางเดียวกันต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด ซึ่งได้แบ่งประเภทกลุ่มเดินทางออกเป็น 4 ประเภท คือ กลุ่มเพื่อน กลุ่มครอบครัว กลุ่มผสมระหว่างครอบครัวและเพื่อน และมาคนเดียว, กลุ่มอบรม/สัมมนาและบริษัทนำเที่ยว พบว่า ผู้มาเยือนทั่วไปที่มาคนเดียว, กลุ่มอบรม/สัมมนาและบริษัทนำเที่ยวมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการมากกว่ากลุ่มครอบครัว กลุ่มผสมระหว่างครอบครัวและเพื่อน และกลุ่มเพื่อน คือ ผู้ที่มาคนเดียว, กลุ่มอบรม/สัมมนาและบริษัทนำเที่ยวมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.2641 เปรียบเทียบกับ 3.1009 สำหรับกลุ่ม

ครอบครัว เปรียบเทียบกับ 2.9835 สำหรับผลระหว่างครอบครัวและเพื่อน และเปรียบเทียบกับ 2.9709 สำหรับกลุ่มเพื่อน ตามลำดับ และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นกลุ่มผลระหว่างครอบครัวและเพื่อนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการมากกว่ากลุ่มครอบครัว กลุ่มเพื่อน และมาคนเดียว, กลุ่มอบรม/สัมมนาและบริษัทนำเที่ยว คือ กลุ่มผลระหว่างครอบครัวและเพื่อนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3056 เปรียบเทียบกับ 3.1566 สำหรับกลุ่มครอบครัว เปรียบเทียบกับ 3.0253 สำหรับกลุ่มเพื่อน และเปรียบเทียบกับ 2.9894 สำหรับมาคนเดียว, กลุ่มอบรม/สัมมนาและบริษัทนำเที่ยว ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 18

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีประเภทกลุ่มเดินทางเดียวกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก มีการใช้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการต่างเท่าเทียมกัน จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปรียาพร (2527) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย ที่พบว่า ประเภทกลุ่มเดินทาง มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ผลการศึกษาของ จีรนุช (2534) ซึ่งศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแนวนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ ที่พบว่า ประเภทกลุ่มเดินทางมีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแนวนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ และผลการศึกษาของ อภิวรรณ (2534) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่พบว่า ประเภทกลุ่มเดินทางมีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อน

ตารางที่ 18 การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้มาเยือนทั่วไป จำแนกตามประเภทกลุ่มเดินทาง

(n=400)

ประเภทกลุ่มเดินทาง	ผู้มาเยือนทั่วไป			นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			Sig
	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
เพื่อน	107	2.9709	0.5388	129	3.0253	0.5122	-0.7896 NS
ครอบครัว	69	3.1009	0.6013	44	3.1566	0.5592	-0.5013 NS
กลุ่มผสมระหว่างครอบครัวและเพื่อน	9	2.9835	0.4359	12	3.3056	0.6378	-1.3733 NS
มาคนเดียว, กลุ่มอบรม/สัมมนา และบริษัทนำเที่ยว	23	3.2641	0.4906	7	2.9894	0.4693	1.3416 NS
รวม	208	3.0470	0.5566	192	3.0716	0.5323	-0.4518 NS

หมายเหตุ NS ไม่มีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 9 นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีขนาดกลุ่มเท่ากัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีขนาดกลุ่มเดียวกันต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด ซึ่งได้แบ่งขนาดกลุ่มออกเป็น 5 ประเภท คือ 1-2 คน, 3-4 คน, 5-6 คน, 7-8 คน และมากกว่า 8 คน พบว่า ผู้มาเยือนทั่วไปที่มีขนาดกลุ่ม 1-2 คนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการมากกว่า ขนาดกลุ่ม 5-6 คน, 3-4 คน, มากกว่า 8 คน, และ 7-8 คน คือ ขนาดกลุ่ม 1-2 คนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.4141 เปรียบเทียบกับ 3.0551 สำหรับ 5-6 คน เปรียบเทียบกับ 2.9969 สำหรับ 3-4 คน เปรียบเทียบกับ 2.9684 สำหรับขนาดกลุ่มมากกว่า 8 คน และเปรียบเทียบกับ 2.8593 สำหรับขนาดกลุ่ม 7-8 คน ตามลำดับ และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีขนาดกลุ่ม 5-6 คน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการมากกว่าขนาดกลุ่ม 1-2 คน, มากกว่า 8 คน, 3-4 คน และ 7-8 คน คือ ขนาดกลุ่ม 5-6 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.1504 เปรียบเทียบกับ 3.1412 สำหรับขนาดกลุ่ม 1-2 คน เปรียบเทียบกับ 3.1250 สำหรับขนาดกลุ่มมากกว่า 8 คน เปรียบเทียบกับ 3.0169 สำหรับขนาดกลุ่ม 3-4 คน และเปรียบเทียบกับ 2.8867 สำหรับขนาดกลุ่ม 7-8 คน ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 19

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีขนาดกลุ่ม 3-4 คน, 5-6 คน, 7-8 คน และมากกว่า 8 คนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีขนาดกลุ่ม 1-2 คนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีขนาดกลุ่ม 1-2 คนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ขนาดกลุ่มต่างๆ มีการใช้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการแตกต่างกันจึงมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปรียาพร (2527) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย ที่พบว่า ขนาดกลุ่ม มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ผลการศึกษาของ พันทิพา (2530) ซึ่งศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ผลการศึกษาของ จีรนุช (2534) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแนวนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติที่พบว่า ขนาดกลุ่ม มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแนวนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ และผลการศึกษาของ อภิวรรณ (2534) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักแรมที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่พบว่า ขนาดกลุ่ม มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักแรม

ตารางที่ 19 การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้มาเยือนทั่วไป จำแนกตามขนาดกลุ่ม

(n=400)

ขนาดกลุ่มเดินทาง (คน)	ผู้มาเยือนทั่วไป			นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			Sig
	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
1-2	33	3.4141	0.6086	32	3.1412	0.3224	2.2685 *
3-4	60	2.9969	0.5044	70	3.0169	0.5231	-0.2220 NS
5-6	37	3.0551	0.5004	33	3.1504	0.6047	-0.7130 NS
7-8	30	2.8593	0.5668	17	2.8867	0.5186	-0.1680 NS
มากกว่า 8	48	2.9684	0.5253	40	3.1250	0.6150	-1.2700 NS
รวม	208	3.0470	0.5566	192	3.0716	0.5323	-0.4518 NS

หมายเหตุ NS ไม่มีนัยสำคัญ

* มีนัยสำคัญที่ 0.05 $P < 0.05$

สมมติฐานที่ 10 นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีวัตถุประสงค์ในการมาเยือนเหมือนกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีวัตถุประสงค์ในการมาเยือนเหมือนกันต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ ณ อุทยานแห่งชาติห้วยเกะช้าง จังหวัดตราด ซึ่งได้แบ่งวัตถุประสงค์ในการมาเยือนออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ประเภทที่ 1 เพื่อชื่นชมธรรมชาติและเพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ ประเภทที่ 2 เพื่อผ่อนคลายความเครียด, เพื่อใช้เวลาพักผ่อนร่วมกับเพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัวและเพื่อมีโอกาสพบปะกับผู้คนในสังคม ประเภทที่ 3 เพื่อหลีกเลี่ยงความจำเจในชีวิตประจำวันและเพื่อหลีกเลี่ยงมลภาวะในเมือง และประเภทที่ 4 เพื่อพัฒนาทักษะความชำนาญเฉพาะด้าน (ดำน้ำ), เพื่อพัฒนาความแข็งแรงของสุขภาพร่างกาย, เพื่อทัศนศึกษา, เพื่อการศึกษาวิจัยและอื่นๆ (อบรม/สัมมนา) พบว่า ผู้มาเยือนทั่วไปที่มีวัตถุประสงค์ในการมาเยือนประเภทที่ 1 มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการมากกว่าผู้ที่มีวัตถุประสงค์ในการมาเยือนประเภทที่ 4, ประเภทที่ 2 และประเภทที่ 3 คือ วัตถุประสงค์ในการมาเยือนประเภทที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.1788 เปรียบเทียบกับ 3.0535 สำหรับวัตถุประสงค์ประเภทที่ 4 เปรียบเทียบกับ 3.0345 สำหรับวัตถุประสงค์ประเภทที่ 2 และเปรียบเทียบกับ 2.9644 สำหรับวัตถุประสงค์ประเภทที่ 3 และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีวัตถุประสงค์ในการมาเยือนประเภทที่ 1 มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการมากกว่าผู้ที่มีวัตถุประสงค์ประเภทที่ 3, ประเภทที่ 2 และประเภทที่ 4 คือ ผู้ที่มีวัตถุประสงค์ประเภทที่ 1 มีค่า

เฉลี่ยเท่ากับ 3.2401 เปรียบเทียบกับ 3.0593 สำหรับวัตถุประสงค์ประเภทที่ 3 เปรียบเทียบกับ 3.0457 สำหรับวัตถุประสงค์ประเภทที่ 2 และเปรียบเทียบกับ 2.8704 สำหรับวัตถุประสงค์ประเภทที่ 4 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 20

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนที่มีวัตถุประสงค์ในการมาเยือนเหมือนกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากวัตถุประสงค์ในการมาเยือนทั้งของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปไม่ได้เกี่ยวข้องกับการใช้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ดังนั้น จึงมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อภิวรรณ (2534) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักแรมที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่พบว่า วัตถุประสงค์ในการเดินทาง มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักแรม

ตารางที่ 20 การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้มาเยือนทั่วไป จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการมาเยือน

วัตถุประสงค์ในการมาเยือน	(n=400)							Sig
	ผู้มาเยือนทั่วไป			นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			ค่า t	
	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน		
เพื่อชื่นชมธรรมชาติและเพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ	29	3.1788	0.5861	31	3.2401	0.4807	-0.4413	NS
เพื่อผ่อนคลายความเครียด, เพื่อใช้เวลาพักผ่อนร่วมกับเพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัวและเพื่อมีโอกาสพบปะกับผู้คนในสังคม	145	3.0345	0.5498	128	3.0457	0.5526	-0.1675	NS
เพื่อหลีกเลี่ยงความจำเจในชีวิตประจำวัน และเพื่อหลีกเลี่ยงมลภาวะในเมือง	25	2.9644	0.6090	25	3.0593	0.4934	-0.6054	NS
เพื่อพัฒนาทักษะความชำนาญเฉพาะด้าน(ดำน้ำ), เพื่อพัฒนาความแข็งแรงของสุขภาพร่างกาย, เพื่อทัศนศึกษา, เพื่อการศึกษาวิจัยและอื่น ๆ (อบรม/สัมมนา)	9	3.0535	0.4141	8	2.8704	0.4260	0.8962	NS
รวม	208	3.0470	0.5566	192	3.0716	0.5323	-0.4518	NS

หมายเหตุ NS ไม่มีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 11 นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีการรับรู้ข่าวสารเหมือนกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการแตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีการรับรู้ข่าวสารเหมือนกันต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด ซึ่งได้แบ่งประเภทการรับรู้ข่าวสารออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ เพื่อน, บริษัทนำเที่ยว, กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, วิทยุ/โทรทัศน์และอินเทอร์เน็ต และหนังสือพิมพ์และนิตยสาร, สถาบันการศึกษาและอื่นๆ (บุคคลในครอบครัว) พบว่า ผู้มาเยือนทั่วไปที่มีการรับรู้ข่าวสารมาจากกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการมากกว่าผู้ที่รับรู้จากบริษัทนำเที่ยว, หนังสือพิมพ์/นิตยสาร, สถาบันการศึกษาและอื่นๆ (บุคคลในครอบครัว, และเพื่อน คือ ข่าวสารจากกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.2041 เปรียบเทียบกับ 3.1368 เปรียบเทียบกับ 3.0789 สำหรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์/นิตยสาร, สถาบันการศึกษาและอื่นๆ (บุคคลในครอบครัว) เปรียบเทียบกับ 3.0222 สำหรับข่าวสารจากวิทยุ/โทรทัศน์และอินเทอร์เน็ต และเปรียบเทียบกับ 2.9014 สำหรับข่าวสารจากเพื่อน ตามลำดับ และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีการรับรู้ข่าวสารจากวิทยุ/โทรทัศน์มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการมากกว่าข่าวสารจากกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, บริษัทนำเที่ยว, เพื่อน และหนังสือพิมพ์/นิตยสาร, สถาบันการศึกษาและอื่นๆ (บุคคลในครอบครัว) คือ ข่าวสารจากวิทยุ/โทรทัศน์และอินเทอร์เน็ตมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.1842 เปรียบเทียบกับ 3.1155 สำหรับข่าวสารจากกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เปรียบเทียบกับ 3.0648 สำหรับข่าวสารจากบริษัทนำเที่ยว เปรียบเทียบกับ 3.0356 สำหรับข่าวสารจากเพื่อน และเปรียบเทียบกับ 2.9488 สำหรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์/นิตยสาร, สถาบันการศึกษาและอื่นๆ (บุคคลในครอบครัว) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 21

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีการรับรู้ข่าวสารเหมือนกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทั้งนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปต่างมีการรับรู้ข่าวสารจากแหล่งต่างๆ ที่คล้ายคลึงกัน จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิमित พงศ์ (2545) ซึ่งศึกษาเรื่องความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง

อนุรักษ์บริเวณอนุทยานน้ำตกเจ็ดสาวน้อย จังหวัดสระบุรี ที่พบว่า การรับรู้ข่าวสารของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ตารางที่ 21 การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้มาเยือนทั่วไป จำแนกตามการรับรู้ข่าวสาร (n=400)

การรับรู้ข่าวสาร	ผู้มาเยือนทั่วไป			นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			ค่า t	Sig
	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน		
เพื่อน	59	2.9014	0.5532	53	3.0356	0.4642	-1.3952	NS
บริษัทนำเที่ยว	13	3.1368	0.5717	24	3.0648	0.5470	0.3713	NS
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	45	3.2041	0.4759	42	3.1155	0.5662	0.7873	NS
วิทยุ/โทรทัศน์ และ อินเทอร์เน็ต	45	3.0222	0.5583	39	3.1842	0.5629	-1.3205	NS
หนังสือพิมพ์/นิตยสาร, สถาบันการศึกษา และอื่น ๆ (บุคคลในครอบครัว)	46	3.0789	0.6005	34	2.9488	0.5419	1.0136	NS
รวม	208	3.0470	0.5566	192	3.0716	0.5323	-0.4518	NS

หมายเหตุ NS ไม่มีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 12 นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเหมือนกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเหมือนกันต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด ซึ่งได้แบ่งระดับความรู้ออกเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย พบว่า ผู้มาเยือนทั่วไปที่มีความรู้มากมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการมากกว่าผู้ที่มีความรู้น้อย และปานกลาง คือ ผู้ที่มีความรู้มากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.1260 เปรียบเทียบกับ 3.0963 สำหรับผู้ที่มีความรู้น้อย และ

เปรียบเทียบกับ 2.8838 สำหรับผู้ที่มีความรู้ปานกลาง และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความรู้ปานกลาง มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการบริการมากกว่าผู้ที่มีความรู้มากและน้อย คือ ผู้ที่มีความรู้ปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.1659 เปรียบเทียบกับ 3.0714 สำหรับผู้ที่มีความรู้มาก และเปรียบเทียบกับ 2.5370 สำหรับผู้ที่มีความรู้ต่ำ ดังแสดงในตารางที่ 22

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการบริการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการบริการอยู่ในระดับปานกลางมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการบริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่านักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับปานกลางมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการบริการแตกต่างกัน และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับน้อย มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการบริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงว่านักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับน้อยมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการบริการแตกต่างกันอย่างยิ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอาจมีส่วนทำให้มีลักษณะหรือพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความคิดเห็นในเรื่องของการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการบริการแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 22 การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้มาเยือนทั่วไป จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ความรู้เกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	(n=400)							Sig
	ผู้มาเยือนทั่วไป			นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			ค่า t	
	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน		
น้อย	15	3.0963	0.5057	4	2.5370	0.1402	3.7740	**
ปานกลาง	66	2.8838	0.5054	23	3.1659	0.5111	-2.2861	*
มาก	127	3.1260	0.5728	165	3.0714	0.5352	-0.8308	NS
รวม	208	3.0470	0.5566	192	3.0716	0.5323	-0.4518	NS

หมายเหตุ NS ไม่มีนัยสำคัญ

* มีนัยสำคัญที่ 0.05 $P < 0.05$

** มีนัยสำคัญที่ 0.01 $P < 0.01$

สมมติฐานที่ 13 นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไป มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไป ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด ซึ่งได้แบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ ไม่ดี และไม่ได้อย่างมาก พบว่า ผู้มาเยือนทั่วไปที่มีความคิดเห็นว่าเป็นดีมาก มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการมากกว่าผู้ที่มีความคิดเห็นว่าเป็นดี ไม่ดี และพอใช้ คือ ผู้ที่มีความคิดเห็นว่าเป็นดีมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.3500 เปรียบเทียบกับ 4.1750 สำหรับผู้ที่มีความคิดเห็นว่าเป็นดี เปรียบเทียบกับ 4.1154 สำหรับผู้ที่มีความคิดเห็นว่าเป็นไม่ดี และเปรียบเทียบกับ 3.9583 สำหรับผู้ที่มีความคิดเห็นว่าเป็นพอใช้ และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความคิดเห็นว่าเป็นพอใช้ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการมากกว่าผู้ที่มีความคิดเห็นว่าเป็นดีมาก และไม่ดี คือ ผู้ที่มีความคิดเห็นว่าเป็นพอใช้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.7971 เปรียบเทียบกับ 4.7429 สำหรับผู้ที่มีความคิดเห็นว่าเป็นดี เปรียบเทียบกับ 4.7333 สำหรับผู้ที่มีความคิดเห็นว่าเป็นดีมาก และเปรียบเทียบกับ 4.7136 สำหรับผู้ที่มีความคิดเห็นว่าเป็นไม่ดี ดังแสดงในตารางที่ 23

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการบริการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทั้งนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปมีลักษณะของพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้นจึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 23 การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้มาเยือนทั่วไป

(n=400)

ความคิดเห็นต่อการ พัฒนาสิ่งแวดล้อม และการบริการ	ผู้มาเยือนทั่วไป			นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			ค่า t	Sig
	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน		
ไม่ดี	52	2.3526	0.1722	44	2.3519	0.1552	0.0210	NS
พอใช้	108	3.0388	0.2164	103	3.0640	0.2195	-0.8394	NS
ดี และดีมาก	48	3.8179	0.2912	45	3.7926	0.2121	0.4811	NS
รวม	208	3.0470	0.5566	192	3.0716	0.5323	-0.4518	NS

หมายเหตุ NS ไม่มีนัยสำคัญ

จากผลการทดสอบสมมติฐานของตัวแปรที่ทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผลการทดสอบตัวแปรต้น 12 ตัว และตัวแปรตาม 1 ตัว ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 24 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะพื้นฐาน ลักษณะและรูปแบบการเดินทาง ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไป

	ตัวแปร	ค่า t	Sig
เพศ			
	- ชาย	-0.3619	NS
	- หญิง	-0.1745	NS
อายุ			
	- ต่ำกว่า 20 ปี	-0.3795	NS
	- 20-30 ปี	0.3767	NS
	- 31-40 ปี	-1.6445	NS
	- มากกว่า 40 ปี	-0.8620	NS
สถานภาพการสมรส			
	- โสด	-0.1503	NS
	- สมรส	-0.7518	NS
	- ม่าย หย่าร้าง และแยกกันอยู่	-0.3837	NS
ระดับการศึกษา			
	- ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น	-0.3213	NS
	- มัธยมศึกษาตอนปลาย	1.6723	NS
	- อาชีวศึกษาและอนุปริญญา	1.8926	NS
	- ปริญญาตรีและปริญญาโท	-1.6638	NS

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่า t	Sig
อาชีพ		
- รัฐบาลและพนักงานรัฐวิสาหกิจ	-1.1901	NS
- รับจ้างทั่วไป	-1.8724	NS
- พนักงานบริษัทเอกชน	0.9281	NS
- พ่อค้า/นักธุรกิจและทำกิจการส่วนตัว	-0.6795	NS
- นักเรียน/นักศึกษา	1.5503	NS
- เกษตรกร, ไม่ได้ประกอบอาชีพ/เกษียณอายุ/กำลังหางานทำ, อื่นๆ (แม่บ้าน)	1.8288	NS
รายได้		
- ต่ำกว่า 5,000 บาท	-0.1816	NS
- 5,001-10,000 บาท	1.1605	NS
- 10,001-20,000 บาท	-0.6290	NS
- 20,001-30,000 บาท	-1.5190	NS
- สูงกว่า 30,000 บาท	0.4562	NS
- ไม่มีรายได้เป็นของตัวเอง/ไม่ได้ทำงาน/เกษียณอายุ /กำลังหางานทำ	-0.2274	NS
ประสบการณ์ในการเดินทาง		
- ไม่เคย	-0.1926	NS
- เคย	0.1638	NS
ประเภทกลุ่มเดินทาง		
- เพื่อน	-0.7896	NS
- ครอบครัว	-0.5013	NS
- กลุ่มผสมระหว่างครอบครัวและเพื่อน	-1.3733	NS
- มาคนเดียว, กลุ่มอบรม/สัมมนาและบริษัทนำเที่ยว	1.3416	NS

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่า t	Sig
ขนาดกลุ่มเดินทาง (คน)		
- 1- 2	2.2685	*
- 3-4	-0.2220	NS
- 5-6	-0.7130	NS
- 7-8	-0.1680	NS
- มากกว่า 8	-1.2700	NS
วัตถุประสงค์ในการมาเยือน		
- เพื่อชื่นชมธรรมชาติ และเพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ	-0.4413	NS
- เพื่อผ่อนคลายความเครียด, เพื่อใช้เวลาพักผ่อนร่วมกับเพื่อน หรือสมาชิกในครอบครัว และเพื่อมีโอกาสพบปะกับผู้คนในสังคม	-0.1675	NS
- เพื่อหลีกเลี่ยงความจำเจในชีวิตประจำวัน และเพื่อหลีกเลี่ยงมลภาวะในเมือง	-0.6054	NS
- เพื่อพัฒนาทักษะความชำนาญเฉพาะด้าน (ดำน้ำ), เพื่อพัฒนาความแข็งแกร่งของสุขภาพร่างกาย, เพื่อทัศนศึกษา, เพื่อการศึกษาวิจัย และอื่น ๆ (อบรม/สัมมนา)	0.8962	NS
การรับรู้ข่าวสาร		
- เพื่อน	-1.3952	NS
- บริษัทนำเที่ยว	0.3713	NS
- กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	0.7873	NS
- วิทยุ/โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต	-1.3205	NS
- หนังสือพิมพ์/นิตยสาร, สถาบันการศึกษา และอื่น ๆ (บุคคลในครอบครัว)	1.0136	NS

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่า t	Sig
ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ		
- น้อย	3.7740	**
- ปานกลาง	-2.2861	*
- มาก	-0.8308	NS
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ		
- ไม่ดี	0.0210	NS
- พอใช้	-0.8394	NS
- ดี และดีมาก	0.4811	NS

สรุปได้ดังนี้ ตัวแปรที่ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ประสบการณ์ในการเดินทาง ประเภทกลุ่มเดินทาง วัตถุประสงค์ในการเดินทาง การรับรู้ข่าวสาร และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ส่วนตัวแปรที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ขนาดกลุ่ม 1 คนและ 2 คน และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความรู้ระดับน้อย และระดับปานกลาง

จากการสรุปผลจะเห็นว่าตัวแปรที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติมีจำนวนทั้งหมดเพียง 2 ตัวแปร และตัวแปรที่ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติทั้งหมด 11 ตัวแปร แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่เดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทั้งนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปส่วนใหญ่ที่ตอบข้อมูลมีลักษณะพื้นฐานที่คล้ายคลึงกัน มีระดับความรู้ที่ใกล้เคียงกัน มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่แตกต่างกัน จึงทำให้การทดสอบสมมติฐานโดยส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย 2 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่เดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด 2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไป ที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด และมีผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะพื้นฐานของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2. ลักษณะพื้นฐานของผู้มาเยือนทั่วไป

3. ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด

1. ลักษณะพื้นฐานของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ลักษณะพื้นฐานของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 52.1 มีอายุอยู่ในช่วง 20-30 ปีร้อยละ 55.2 สถานภาพการสมรสมีสถานภาพโสดร้อยละ 73.4 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโทร้อยละ 74.0 มีอาชีพหลักเป็นพนักงานบริษัทเอกชนร้อยละ 31.3 ส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพรองร้อยละ 96.4 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001-20,000 บาทร้อยละ 37.5

2. ลักษณะพื้นฐานของผู้มาเยือนทั่วไป

ลักษณะพื้นฐานของผู้มาเยือนทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 53.8 มีอายุอยู่ในช่วง 20-30 ปีร้อยละ 47.6 สถานภาพการสมรสมีสถานภาพโสดร้อยละ 64.4 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโทร้อยละ 57.2 มีอาชีพหลักเป็นพนักงานบริษัทเอกชนร้อยละ

ละ 31.7 ส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพรองคือร้อยละ 93.3 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001-20,000 บาทร้อยละ 33.2

3. ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด

ผลการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะพื้นฐานของนักท่องเที่ยว ลักษณะและรูปแบบการเดินทาง ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการของผู้มาเยือนทั่วไปและนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยใช้ t-test แบบ pair พบว่า ขนาดกลุ่มเดินทาง 1-2 คน และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความรู้ระดับน้อย และระดับปานกลาง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งในทางกลับกันพบว่า เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ประสบการณ์ในการเดินทาง ประเภทกลุ่มเดินทาง วัตถุประสงค์ในการเดินทาง การรับรู้ข่าวสาร และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด ในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

1. การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ

1.1 ควรส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการด้านต่างๆ ของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างจากสื่อต่างๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบข้อมูลและรับรู้ถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.2 ควรส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ตระหนักถึงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการบริการตามหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ควรส่งเสริมหรือประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งที่นักท่องเที่ยวไม่ค่อยรู้จัก เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่

2. ข้อเสนอแนะเพื่องานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยในเรื่องของวิธีการจำแนกประเภทของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างไปจากงานวิจัยชิ้นนี้

2.2 ควรลดตัวแปรส่วนบุคคลให้น้อยที่สุดและความเพิ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้มากขึ้น

2.3 ควรทำการสำรวจนักท่องเที่ยวที่มีลักษณะพื้นฐานและพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2544. แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ. บริษัท อัลซา จำกัด, กรุงเทพฯ.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และคณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2546. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, น.1-40. ในสัมมนาเชิงปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของไทย ก้าวเดินอย่างไรจึงจะยั่งยืน. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และคณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

กันยา สุวรรณแสง. 2532. จิตวิทยาทั่วไป. อักษรพิทยา, กรุงเทพฯ.

คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2530. รายงานการประเมินสถานภาพอุทยานแห่งชาติ พื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่า และพื้นที่คุ้มครองอื่นๆ ในประเทศไทย. กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, กรุงเทพฯ.

จิรนุช ศิริรัตน์พิริยะ. 2534. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแนวนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชนพรพรรณ ชินณะพงศ์. 2535. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพบริเวณอุทยานนกน้ำ บึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ช่อ พงศ์รุ่งทรัพย์ และพิชา พิทยขจรวุฒิ. ม.ป.ป. นโยบายการบริหารอุทยานแห่งชาติ. ฟีนนี่พับบลิชซิ่ง, กรุงเทพฯ.

ดรชณี เอ็มพันธุ์ และสุรเชษฐ์ เชษฐมาส. ม.ป.ป. อุทยานแห่งชาติกับการอนุรักษ์. การบริการการจัดการพื้นที่อนุรักษ์และการอนุรักษ์ความหลากหลายทางด้านชีวภาพ (1). ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์, กองฝึกอบรม กรมป่าไม้ และ Danish Cooperation for Environment and Development, กรุงเทพฯ.

- นพมาศ อีร์เวคิน. 2539. จิตวิทยาสังคมกับชีวิต. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- นิมิตพงศ์ เขาวนปรีชา. 2545. ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บริเวณอุทยานน้ำตกเจ็ดสาวน้อย จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิวัติ เรืองพานิช. 2542. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. โครงการตำราชุดการจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เล่มที่ 1. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- บริษัท เอเชียน เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด, บริษัท ธารา คอนซัลแตนท์ จำกัด และบริษัท มหานคร คอนซัลแตนท์ จำกัด. 2545. โครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาและจัดการเชิงพื้นที่เกาะช้างและพื้นที่ใกล้เคียง รายงานฉบับสุดท้าย เล่มที่ 1 รายงานแผนแม่บทการพัฒนา (รายงานหลัก).
- ปราณี รามสูต. 2542. จิตวิทยาทั่วไป. โครงการตำราวิชาการพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา 6 รอบ. สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ปรียาพร พรหมพิทักษ์. 2527. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พันทิพา โฉมประดิษฐ์. 2530. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ราชกิจจานุเบกษา. 2504. พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504. เล่มที่ 78. ตอนที่ 80. กรุงเทพฯ.
- วาทรัตน์ นันทเสน. 2546. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- วิเชียร เกตุสิงห์. 2524. **คู่มือการวิจัยหลักการสร้างและการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.** สำนักพิมพ์เรือนแก้ว, กรุงเทพฯ.
- ศรีสุรางค์ ทินะกุล, สมจิตติ รัตนอุดมโชค, ทรงศักดิ์ นิธิปรีชา, สมศักดิ์ เทศสวัสดิ์วงศ์ และ เวชชัย สังข์สาย. 2542. **การคิดและการตัดสินใจ. โครงการพัฒนาสื่อการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา.** เวิร์ดเวฟเอ็นดูเคชั่น, กรุงเทพฯ.
- ศิริโสภาคย์ บุรพาเดชะ. ม.ป.ป. **จิตวิทยาทั่วไป. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ, จำรัส ต้วงสุวรรณ และธิติพงษ์ ธรรมานุสรณ์. 2522. **จิตวิทยาสังคม. ชัยศิริการพิมพ์, กรุงเทพฯ.**
- สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ กรมป่าไม้. 2537. **รายงานฉบับร่าง แผนแม่บทการจัดการอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด. กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.**
- สุชา จันทรเอม. 2524. **จิตวิทยาสังคม. โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, กรุงเทพฯ.**
- โสภา ชูพิชัยกุล. 2523. **ความรู้เบื้องต้นทางจิตวิทยา. โรงพิมพ์สูตรไพศาล, กรุงเทพฯ.**
- หัสชัย บุญเนื่อง. **คู่มือท่องเที่ยวเกาะช้าง. บริษัท สำนักพิมพ์น้ำฝน จำกัด, กรุงเทพฯ.**
- อภิวรรณ เกียงขวา. 2534. **ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- อัญชลี แจ่มเจริญ. 2530. **จิตวิทยาธุรกิจ. โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล. กรุงเทพฯ.**
- อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง. 2546. **สถิตินักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง ระหว่างปีงบประมาณ 2536-2545. สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, ตราด. (อัดสำเนา)**
- อุทุมพร จามรมาน. 2537. **ทฤษฎีการวัดทางจิตวิทยา. ฟีนีพับลิชชิ่ง, กรุงเทพฯ.**

- Boo, E. 1991. **Ecotourism: The Potentials and Pitsfalls**. Vol 1 and 2. World Wildlife Fund. Washington, D.C.
- Ceballos-Lascurain, Hector. 1988. "The future of ecotourism". **Mexico Journal**. 17(1) : 13-14.
- Foster, C.R. 1952. **Psychology for Life Adjustment**. American Technical Society, Chicago.
- Oskamp, S. 1977. **Attitude and Opinion**. Prentice-Hall. Inc., New Jersey.
- The Ecotourism Society. 1991. The Ecotoorism Society's definition. **The Ecotourism Society Newsletter**. (Spring): 1.
- Yamane, T. 1973. **Statistics : An Introductory Analysis 3rded**. Harper International Edition. Tokyo.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตารางผนวกที่ ก1 ค่าคะแนนเฉลี่ยและร้อยละของการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว

คะแนนเฉลี่ยของการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว	(n = 400)	
	จำนวน	ร้อยละ
0.45	1	0.3
0.50	1	0.3
0.55	10	2.5
0.60	10	2.5
0.65	14	3.5
0.70	27	6.8
0.75	23	5.8
0.80	54	13.5
0.85	68	17.0
0.90	83	20.8
0.95	58	14.5
1.00	51	12.8
Median = 0.8500		
$\bar{X} = 0.8488$		
SD = 0.1150		

ภาคผนวก ข

หมายเลขแบบสอบถาม

แบบสอบถาม

การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไป
ที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ
ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด

A Comparative Study of Opinions of Ecotourists and Regular Visitors
Towards Facilities Development and Services
At Mu Koh Chang National Park, Trat Province

โดย

นางสาวอารีรัตน์ ปิ่นปัก
นิสิตปริญญาโท โครงการบริหารทรัพยากรป่าไม้ ภาคพิเศษ รุ่นที่ 6
คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้ทำการสำรวจ _____
วันที่สำรวจ _____
จุดที่สำรวจ _____

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต เรื่องการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด ของนางสาวอารีรัตน์ ปิ่นปัก นิลิตปริญญาโท โครงการบริหารทรัพยากรป่าไม้ ภาคพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สามารถที่จะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่คณะรัฐมนตรีได้กำหนดเป้าหมายไว้ รวมทั้งนำไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาหรือปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการที่จะมีขึ้นในอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด เพื่อให้เป็นไปตามแผนการพัฒนาอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สมบูรณ์และเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

ความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาวิจัย โปรดกาเครื่องหมาย ✓ หรือคำตอบลงในช่องว่างที่ตรงกับข้อความที่ท่านมีความเห็นว่าถูกต้องหรือใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือ

ตอนที่ 1 ภูมิหลังของนักท่องเที่ยว

1. เพศ ชาย หญิง

2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 20 ปี	☐ 20-30 ปี
☐ 31-40 ปี	☐ 41-50 ปี
☐ 51-60 ปี	☐ 60 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพการสมรส

☐ โสด	☐ สมรส
☐ ม่าย	☐ หย่าร้าง
☐ แยกกันอยู่	

4. การศึกษาสูงสุด

☐ ประถมศึกษา	☐ มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย	☐ อาชีวศึกษา
☐ อนุปริญญา	☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท	☐ ปริญญาเอก
☐ ไม่ได้รับการศึกษา	

5. อาชีพหลัก

☐ รับราชการ	☐ รับจ้างทั่วไป
☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	☐ พนักงานบริษัทเอกชน
☐ พ่อค้า/นักธุรกิจ	☐ ทำกิจการส่วนตัว
☐ นักเรียน/นักศึกษา	
☐ ไม่ได้ประกอบอาชีพ/เกษียณอายุ/กำลังหางานทำ	
☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....	

6. อาชีพรอง

☐ ไม่มี	
☐ มี ได้แก่	

7. รายได้รวมของตนเองต่อเดือน

- ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,001 – 10,000 บาท
 10,001 – 20,000 บาท 20,001 – 30,000 บาท
 มากกว่า 30,000 บาท
 ไม่มีรายได้เป็นของตัวเอง/ไม่ได้ทำงาน/เกษียณอายุ/กำลังหางานทำ

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยว

8. ท่านเคยเดินทางมาอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง เพื่อการท่องเที่ยวและการพักผ่อนมาก่อนหรือไม่

- ไม่เคย
 เคย (โปรดระบุรายละเอียด)
 จำนวนครั้งที่เคยมา _____ ครั้ง (ไม่รวมครั้งนี้)

9. ประเภทของกลุ่มในการเดินทางมาด้วยกันในครั้งนี้อย่างไร

- เดินทางมาคนเดียว
 กลุ่มเพื่อน จำนวน _____ คน
 กลุ่มครอบครัว จำนวน _____ คน
 กลุ่มครูและนักเรียน จำนวน _____ คน
 กลุ่มอบรม/สัมมนา จำนวน _____ คน
 เดินทางมากับบริษัทนำเที่ยว จำนวน _____ คน
 กลุ่มผสมระหว่างครอบครัวและเพื่อน จำนวน _____ คน
 อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

10. วัตถุประสงค์/แรงจูงใจที่สำคัญที่สุดในการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง
ในครั้งนี้อย่างไร (โปรดเลือกเพียงคำตอบเดียว)

- เพื่อชื่นชมธรรมชาติ
- เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ
- เพื่อพัฒนาทักษะความชำนาญเฉพาะด้าน (เช่น ดำน้ำ, ซี่จักรยาน ฯลฯ)
โปรดระบุ _____
- เพื่อพัฒนาความแข็งแรงของสุขภาพร่างกาย
- เพื่อผ่อนคลายความเครียด
- เพื่อหลีกเลี่ยงความจำเจในชีวิตประจำวัน
- เพื่อหลีกเลี่ยงมลภาวะในเมือง
- เพื่อใช้เวลาพักผ่อนร่วมกับเพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัว
- เพื่อมีโอกาสพบปะกับผู้คนในสังคม
- เพื่อทัศนศึกษา
- เพื่อการศึกษาวิจัย
- อื่น ๆ โปรดระบุ _____

11. ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างจากแหล่งใด
(ตอบเพียง 1 ข้อ)

- เพื่อน
- วิทยุ/โทรทัศน์
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- หนังสือพิมพ์/นิตยสาร
- อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____
- บริษัทท่องเที่ยว
- กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช
- อินเทอร์เน็ต
- สถาบันการศึกษา

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดของท่าน

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชมและหาความเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ			
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ไปกับพืชพันธุ์และสัตว์ป่า			
3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ชื่นชม และหาความเพลิดเพลินไปกับแหล่งโบราณคดี			
4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีส่วนช่วยกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนท้องถิ่น			
5. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่มีส่วนช่วยป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม			
6. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทางธรรมชาติทุกกลุ่ม			
7. องค์ประกอบส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยว			
8. องค์ประกอบส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ นักท่องเที่ยว			
9. ตลาดการท่องเที่ยว ไม่ได้เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			
10. องค์ประกอบส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การบริการด้านการท่องเที่ยว			
11. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม			
12. การจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่ควรให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม เพราะคนในท้องถิ่นขาดทักษะด้านการบริการ			

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
13. ป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการท่องเที่ยว			
14. ในการพัฒนาบ้านพักสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรมีรูปแบบที่กลมกลืนกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น			
15. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่มีการจำกัดขนาดกลุ่มของนักท่องเที่ยวให้ขนาดเล็ก			
16. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่มีการจำกัดรูปแบบการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว			
17. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่เน้นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกสบายในแหล่งท่องเที่ยว			
18. กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์ไม่ถือว่าเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			
19. บทบาทที่สำคัญอย่างหนึ่งของสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ การทำหน้าที่เป็นแบบอย่างที่ดีของการปรับตัวเข้าหาธรรมชาติ			
20. หัวใจสำคัญของระบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการร่วมดำเนินการบริหารจัดการ เช่น การขายของที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว			

ตอนที่ 4 การปฏิบัติตัวในการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. การไปท่องเที่ยวตามแหล่งธรรมชาติ ท่านจะไม่ทำความเสียหายต่อแหล่งธรรมชาติที่ไปเยือน		
2. ท่านมีการแสวงหาข้อมูล วางแผน และเตรียมความพร้อมก่อนการไปเยือนแหล่งท่องเที่ยว		
3. การท่องเที่ยวตามแหล่งธรรมชาติก็เพื่อหาประสบการณ์ชีวิต		
4. ท่านต้องการที่จะให้มีการปรับเปลี่ยนสภาพธรรมชาติเพื่ออำนวยความสะดวกให้การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว		
5. ท่านปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ที่ไปเยือนเสมอ		
6. ท่านไม่ชอบเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติที่ยากลำบาก		
7. ท่านต้องการให้มีการแสดงป้ายสื่อความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติแวดล้อม ณ สถานที่ที่ไปเยือน		
8. ท่านต้องการให้นักท่องเที่ยวมีความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศมากขึ้น		
9. ท่านปรารถนาที่จะได้ท่องเที่ยวในสถานที่ที่เป็นธรรมชาติอย่างแท้จริง		
10. ท่านอยากท่องเที่ยวในที่ที่มีวัฒนธรรมท้องถิ่นแปลกแตกต่างไปจากชีวิตประจำวัน		
11. ท่านมุ่งหวังที่จะให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม		
12. ท่านหวังที่จะให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่น		
13. ท่านไม่ชอบสถานที่ที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวจำนวนมาก		
14. ท่านไม่ชอบประกอบกิจกรรมนั้นที่เสี่ยงรบกวน เช่น การเล่นแคมป์ไฟ		
15. ท่านให้ความสำคัญและรู้คุณค่าของธรรมชาติ		
16. ท่านเคารพและรู้คุณค่าของวิถีชีวิตคนท้องถิ่น		
17. ท่านไม่มีความพร้อมที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น		
18. ท่านยินดีที่จะบริจาคเงินให้กับโครงการต่างๆ ที่มีเป้าหมายในการรักษาสภาพแวดล้อม		
19. ท่านไม่สนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ต้องพบปะพูดคุยกับนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ		
20. ท่านสามารถปรับเปลี่ยนความเคยชินที่มีต่อความสะดวกสบายในชีวิตประจำวันให้เข้ากับสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ไปเยือนได้เป็นอย่างดี		

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ

ตามความคิดเห็นของท่าน สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยว
ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง มีสภาพเป็นอย่างไร

สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดี อย่างมาก
ถนน/เส้นทางเข้าถึง (โดยรวม)					
เส้นทางเดินเท้า					
เส้นทาง น้ำตกคีรีเพชร					
เส้นทาง น้ำตกคลองหนึ่ง					
เส้นทาง น้ำตกธารมะยม					
เส้นทาง น้ำตกคลองพลู					
เส้นทาง แหลมไชยเชษฐา					
พื้นที่กางเต็นท์					
บริเวณ น้ำตกธารมะยม					
จุดชมวิว					
บริเวณ น้ำตกธารมะยม					
บริเวณ อ่าวคลองสน-หาดทรายขาว					
บริเวณ แหลมไชยเชษฐา					
บริเวณ อ่าวบางเบ้า					
แผ่นป้ายสัญลักษณ์สื่อความหมายภายในพื้นที่					
แผ่นป้ายบอกเส้นทาง					
ป้ายเตือนความปลอดภัย					
ร้านอาหาร/เครื่องดื่ม					
ร้านจำหน่ายเครื่องใช้เบ็ดเตล็ด					
ที่จอดรถ					
ห้องน้ำ-ห้องสุขา					
ถังขยะ					
จำนวนเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ					
สื่อสิ่งพิมพ์และเอกสารเผยแพร่ต่างๆ					
ระบบกำจัดขยะและความสะอาดโดยรวม					

สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดี อย่างมาก
การให้บริการของศูนย์บริการนักท่องเที่ยว					
การรักษาความปลอดภัย					
การดูแลรักษาความสวยงามของธรรมชาติ					
การต้อนรับและอธยาศัยของเจ้าหน้าที่					
การตกแต่งบริเวณ					
อื่นๆ โปรดระบุ ----- -----					

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง